

A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

Sárospataki Református Lapok

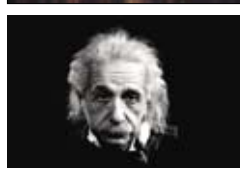
LVIII. évf. 1. szám
2005. március

Kedves Olvasó!

A keresztyén ember gondolkodásától az ígélet fogalma nem áll távol. Hitünkben a bizalom és a reménység egyaránt az ígéretekre támaszkodik. A mai magyar politikai életnek is hangsúlyos részeivé váltak az ígéretek. Azt hihetné az ember, hogy vezető politikusaink elkötelezett keresztyének (keresztények), oly buzgón ígérnek. Legutóbb éppen azt, hogy egy éven belül a pataki könyvek hazatérnek Oroszországból. Ez egyébként a politikusi ígéretek visszatérő láncszeme, még minden Moszkvába látogató baloldali vezető politikus kijelentette az esemény közeli megvalósulását. Csörgött is a telefon éjjel-nappal a Gyűjteményekben, rádió, televízió, írott sajtó buzgón érdeklődött a fogoly könyvekről, meg arról, hogy mi a véleményünk a legutóbbi ígéretről. Őszintén szólva én elsőként arra gondoltam, hogy: nem lesz gáz ár emelés... Nem tudom miért, de áldott emlékű Csorba László régi, még az átkosban tett megjegyzése jutott eszembe: Isten szól, a politikusok meg dumálnak – ez a különbség. No igen, a pataki könyvek sorsáról is az Orosz Föderáció Dumája dönt majd.

a szerkesztőség

Tartalom

Gyönyörködöm a Te beszédedben - Krisztus föltámadott	3
Abaúji Egyházmegye	4
Ökumenikus imahét Göncön	4
Internet Zilizen	5
Borsod-Gömöri Egyházmegye	6
Adventi ünnepség a Miskolc-Alsóvárosi gyülekezetben	6
Elkészült a tiszaujvárosi Nikodémus Idősek Otthona	7
Egyházmegyei gondnoki csendesnap Berekfürdőn	8
Egervölgyi Egyházmegye	9
Hogyan gyógyítható a beteg egyház	9
Zempléni Egyházmegye	11
Presbiterportré: Dakos János, Karcsa polgármestere	11
Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből	12
Templomi koncert Vámosújfaluban	13
Tokaj legvitézesebb várkapitánya: Némethi Ferenc	13
„Mécses” kulturális esték Tokajban	15
Intézményeink	16
Farsang a Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában	16
A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának életéből	16
A magyar kultúra napjára	16
Példázatok a mennyek országáról	17
Beiskolázási tervek, lehetőségek, felvételi	17
Diákszínpad	18
Lévay József Református Gimnázium és Diakotthon - Felajánlás	18
Fórum	20
Holtmiglan-holtodiglan - még egyszer?	20
Tanítványosítás, avagy ifjúságunk nevelésének néhány kérdése	21
Az igazat mondd, ne csak a valódit - Magyar nép, keresztyén élet	22
Hit és tudomány - Relativitáselmélet és a Biblia	25
Gyerekekről és gyerekeknek	26
A Bohóc	26
Tizenkét végzetes tanács a szülőknek	27
Mese - Csillagpor	28
Visszaemlékezés - Száz éve született Darányi Lajos püspök	30
Könyvajánló	31

Kedves Olvasóink!

Lapunk előfizethető az alábbi elérhetőségeken:
3525 Miskolc, Kossuth u. 17.; Tel: 46-346-906; srlszerk@freemail.hu

Címlapfotó: Füst-Molnár Szilveszter és Rácsok András
A címlapon a Sárospataki Református Templombelső látható.

A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

„Ha pedig Krisztus fel nem támadott...
Ámde Krisztus feltámadott...”

Húsvét ünnepére készülve egy látszólag fölösleges, de mégis fontos kérdésre kell válaszolnunk: Mire is ünnepeljük azt az ünnepet? „Húsvét” vagy feltámadás ünnepe ez számunkra? A húsvét helytelen, de árulkodó elnevezés: az evésre néz, s nem testünk feltámadására. Isten ez elé a kérdés elé állít: hús-vétünk lesz-e, vagy Krisztus feltámadását ünnepeljük? Arról, hogy mennyire fontos a keresztyén életben a feltámadás-hit, Pál apostol félreérthetetlenül tanít. Krisztus meghalt bűneinkért, feltámadott a mi megigazulásunkért, és megjelent dicsőséges testben. E három eseményt mint a keresztyén hitünk tartóoszlopait tekinthetjük. Bármelyik is hibás, vagy hiányzik, keresztyénségünk hasznavehetetlen. Ezért fontos, hogy legyen rendíthetetlen bizonyosságunk Krisztus feltámadásáról. Isten Igéje gondoskodott róla, hogy fennmaradjanak a tanúvallomások, bizonyágtételek erre nézve. S mindezek ellenére sok kétely, kételkedés, bizonytalanság veszi körül feltámadás hitünket. Ha pedig Krisztus fel nem támadott, sok minden hiábavalóvá válik keresztyén életünkben. Hiábavaló lesz az ígéhirdetés, mert annak szíve-lelke a Krisztus feltámadásáról szóló bizonyágtétel: Jézus Krisztus él! E nélkül értelmetlen, üres, felesleges is. Ha Krisztus fel nem támadott, akkor egy halotthoz beszélünk imádságainkban, halotthoz énekelünk, halottat hívunk segítségül, ami hiábavaló. Ha Krisztus fel nem támadott és nem él, akkor a keresztyén vallás a legnagyobb csalás a világon. Krisztus feltámadásában való hit nélkül nemcsak az ígéhirdetés, hanem egész keresztyén életünk válik hiábavalóvá. Akkor csak a sírig lát a szemünk és hiányzik testünk feltámadásának, öröklétünknek boldog reménysége. Az a keresztyén, aki nem hisz Krisztus feltámadásában és testünk feltámadásában, olyan mint aki dúsgazdagnak állítja magát, holott egy fillérje sincs. A keresztyén egyház világszerte halálos beteg, halálos „vitaminhiányban” szenved: hiányzik belőle Krisztus feltámadásának és testünk feltáma-

dásának éltető hite. Egyetlen gyógyszer sem segíthet rajta: Krisztus feltámadásában való hit, amely újra egészségessé, élővé, vonzóvá teheti. Ezzel a hittel ajándékozzon meg és erősítsen meg Urunk az elkövetkező feltámadás ünnepen!

Pásztor Dániel
lelkipásztor, Sajóvelezd

Lukátsi Vilma
AKKOR ... MI LESZ?

Egyre többet tud már az ember, szédítő trónon ül az értelem, előtte még megszólalni sem mer, lenézett koldus lett az érzelem... Mindenkinék a zsarnok parancsol, a szintén trónra emelt önmaga, érte süketen és vakon harcol kegyetlenül. Egy „új kor” hajnala kábítja el, ha riadtan megáll, mert fél. Attól, hogy ez már a halál?!

És tanácstalan sodródik tovább a gépcsodákat alkotó világ. Az Istent eltemette: sírba zárta, ... tövissel ma már nem koronázza, inkább ... nevetni próbál fölötte a komputer-kor torzult szülőtte.

Talán őriztetné is a kriptát, mert ... ha mégis igaz lenne mindaz, amit lenéz, mint a hívők titkát, de amiről néha néha hírt ad az elnémított lelkiismeret, hogy - harmadnapra a sír üres lett! S az Isten mégis ... és még ma is él, a Bibliában Ő üzen, beszél...

Akkor ... mi lesz? - Azt nem lehet leírni! A Feltámadottban hinni kell, hinni, hinni!

„Add, hogy növekedjünk együtt a hitben ...”

A gönci református templom

A 2005. évi ökumenikus imahétre kiadott központi anyag szövegéből való a címadó gondolat. Ennek jegyében tartottuk meg január 26-30 között a közös imádság alkalmait a gönci református gyülekezetben. Minden évben az országos rendezvény után egy héttel tartjuk a közös istentiszteleteket, azért, hogy más gyülekezetekből és felekezetekből tudjunk igehirdetőket vendégül látni.

Ebben az évben nem mindennapi eseménnyel indult a közös könyörgés a keresztyének egységéért. A gyülekezet meghívására Dr. Seregély István egri érsek, a magyar katolikus püspöki konferencia elnöke tartotta a nyitó igehirdetést. Krisztusról, mint a keresztyénség egyetlen lehetséges fundamentumáról tartott homiliáját a római katolikus és a református hívek nagy figyelemmel hallgatták.

Csütörtökön este Szuhánszky István miskolci és kistokaji metodista lelkipásztor a közös alapra építhető, Isten előtt értékes életéről tanította az egybegyűlteket.

Pénteken este Pásztor Gyula református lelkipásztor, a sárospataki teológusok tanára és

spirituálisa (lelkigondozója) arról beszélt, hogy a keresztyének teste az Isten temploma, és ezt tudva kell élnünk és szolgálnunk.

Szombaton este Dr. Mikolai Vince miskolc-diósgyőri plébános, pápai prelátnak az Isten bölcsességének és a világ bölcsességének kibékíthetetlenüléről és Krisztus keresztyének mindennél értékesebb és üdvösséget szerző erejéről szólt a népes gyülekezetnek.

Az utolsó alkalmon vasárnap délelőtt az egyházkerület püspöke záró igehirdetésében arról beszélt, hogy mivel a Krisztus a miénk, minden a miénk, és bátran kell, hogy éljünk és szolgáljunk közösen az Isten dicsőségére.

Valamennyi alkalom ökumenikus liturgia szert zajlott, a nyitó és záró istentiszteleten közreműködött a gyülekezet énekkara.

Peter Spangenberg írja egyik könyvében:

„Az ökumené ez volna: meg akarlak érteni. Békében szeretnék élni veled ezen a világon. Veled együtt jól szeretném magam érezni a keresztyének családjában.”

Nekünk ezen az imahéten ez sikerült.

Sóhajdáné Samu Zsuzsa
beosztott lelkész, Gönc

Internet Zilizen

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium tavaly indította el országos szinten az e-Magyarország nevű programját, melynek célja, hogy minél több településen elérhető közelségbe kerüljön az Internet. E programba a Magyarországi Református Egyház is bekapcsolódott, vállalva, hogy telephelyeket biztosít a számítógépek üzemeltetésére.

Megtiszteltetésnek éreztük, hogy egyházmegyénkben a zilizi gyülekezet első körben csatlakozhatott ehhez a programhoz. Januárban kaptuk a kérdést Baksy Mária esperes asszonytól: a Minisztérium küld 2 számítógépet és biztosítja az Internet hozzáférést; tudjuk-e fogadni és vállaljuk-e az erre alkalmas hely biztosítását? A válasz természetesen igen volt, bár ekkor még nem tudtuk, hol is lesz „az erre alkalmas hely”. Majd szép lassan minden megoldódott. A presbitériummal teljes egyetértésben úgy határoztunk, hogy a gyülekezeti termünk melletti raktárhelyiséget Internet-szobává alakítjuk. Nyáron mindez el is készült. A volt raktárhelyiség laminált padló burkolatot kapott, számítógép asztalt készítettünk, székeket, lámpákat vásároltunk, és gázkonvektort szereltettünk be, hogy a szoba télen is használható legyen. Az asszonytestvérek keze munkáját dicsérem a tisztára meszelt fal és a faluban szőtt szőnyegek. Október elején Nagy Endre, egyházkerületünk fő informatikusa üzembe helyezte a számítógépeket.

A faluban nem kellett különösebb híradás arról, hogy mire készülünk, hiszen a hittanos gyerekek szinte minden órán megkérdezték: „Tiszteletes bácsi, mikor lehet internetezni?” Október utolsó hétfőjén elérkezett ez is. Kicsik és nagyok elfoglalták a szobát, és – a túlzásfoltosság elkerülése érdekében – már az elején korcsoportonkénti beosztást kellett készíteni, hogy ki mikor jöhet „internetezni”. Látni az örömmel ide érkező gyermekeket és ifjakat, talán nem csak bennem fogalmazódott meg a kérdés: vajon meddig tart a kezdeti lelkesedés? Ez a csoda is csak három napig tart? – Tart még most is, hiszen a heti három nap nyitvatartási időből szinte nincs kihasználatlan óra, valaki mindig van az Internet-szobában.

S hogy mire használják? Az alsó tagozatos gyerekek még csak játszanak. A számítógép kezelését egymástól lesik el oly ügyesen, hogy mire felső tagozatban informatikát „kezdenek el” tanulni, már kész „szakemberek” lesznek. A nagyobbacsok az internetes beszélgetés, a „chat” rejtelmében merülnek el. A középiskolások viszont már iskolai tanulmányaikhoz is felhasználják az Internet adta lehetőségeket. Készült már ennek segítségével szorgalmi dolgozat, félévi felmérések előkészítése. Van olyan diák, aki tanulmányi versenyre készülve a tavalyi kérdéseknek nézett utána. Felvételire készülő általános iskolások az

interneten nézték meg leendő középiskolájuk oktatási rendszerét. Egyetemistáink az interneten keresztül jelentkeznek vizsgáikra és néznek utána egyetemi dolgoknak. A munka mellett tanuló szülők az internetről töltik le tanulmányi anyagaikat. Mindezt látva elmondhatjuk, nem volt hiábavaló a gyülekezet áldozathozatala, hogy „alkalmas helyet” találjunk az Internet-szobának.

Van még egy fontos üzenete a nálunk történeteknek. Mivel az Internet-szoba egy portán van a gyülekezeti teremmel és a templommal, talán nem illúzió abban is bízunk, hogy az 5-10 évvel ezelőtt, vagy még korábban hittanra járt és konfirmált ifjak nem fognak idegenkedni a templom és az egyház „közelségétől”. És ha itt maradnak szülőfalujukban, vagy ha elkerülnek is más vidékre, ez az itt kapott jó élmény elkíséri őket, és talán újra megtalálják a Krisztussal való együttléti áldott örömét.

Gombos Péter
lelkipásztor, Ziliz

Adventi ünnepség a Miskolc-Alsóvárosi

Az érzelmek gazdag áramlása, mindenkit eltöltő, emelkedett hangulat, nemesen összeállított, változatos program jellemezte azt a gyülekezeti ünnepséget, amely december 5-én, vasárnap volt a Miskolc-Alsóvárosi gyülekezetben a délutáni, adventi szeretetvendégség keretében. Ezen a napon emlékezett meg a gyülekezet arról, hogy lelkipásztoruk, dr. Szathmáry Sándorné életének 50., diplomája megszerzésének 20. évfordulóját ünnepelte. A zsúfolásig megtelt imaházban az ünnepség Gazda István esperes szolgálatával kezdődött. A szombatév ószövetségi rendelkezése néhány gondolatának felolvasása után a Zsidókhoz írt levél 10,24 versére emlékeztetett:

„Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen a szeretetre és a jócselekedetekre buzdítsuk.”

Hangoztatta, hogy az 50. év az Ószövetségben is ünnepet, pihenést és az Isten szabadító örömeire való figyelmet rejtette magába. Az ünneplés nem idegen a Szentírás világától, sőt Isten akarja életünk egy-egy szép évfordulóját számunkra emlékeztetéssé tenni. Ha Ő ezt teszi velünk – hangoztatta tovább az igehirdetés –, akkor nekünk is egymásra figyelve észre kell venni, hogy mikor kell a másik testvér életében szeretetünk és megbecsülésünk jeleit felmutatni.

Az ünnepség alaphangját az esperes úr szolgálatával megadta, és ezután került sor Domokosné Fazekas Hajnalka püspöki titkár nagy figyelemmel kísért előadására és köszöntésére. Gazdag tartalmú és meleg hangulatú gondolataiból csak részleteket tudunk most kiemelni:

„Köszöntöm a hűséges lelkésznot, Magdikát, aki hűséges volt a kevésen is, és mindig több-

re bízott ezért. Így a jó Isten már 50 szép évvel ajándékozta meg őt. Az 50 év 20 év lelkipásztori szolgálatot foglal magába az Úr dicsőségére és a gyülekezetek örömére. Erre is emlékezünk most, és ezért is hálás a szívünk. A Miskolc-Alsóvárosi gyülekezetben ebből a 20 évből 13 évet köszönhetsz most meg Istennek te és a gyülekezet, és mindnyájan, akik itt vagyunk. A gyülekezet pásztorolása, az igei szolgálatok mellett még a közegyház feladataiban is nagy szerepet vállalsz mint egyházmegyei sajtóügyi előadó és felelősségteljes egyházlátogató különböző gyülekezetekben, hitoktató az iskolákban, melynek érdekében 2003-ban vallásnári diplomát is szerezted. Igényes esztétikai érzékkel is szolgálsz, hihetetlen módon tartod számon az apró részleteket is. ... A Szathmáry házaspárt, Magdikát és Professzor Urat úgy ismerhettem meg én és családomban, mint akiknek az életét meghatározza az Ige. Az életörömet, az életükkel való megelégedettséget, megbékélést képesek sugározni mások felé, példát, biztatást adva másoknak is a környezetükben. Isten éltesen és őrizzen meg benneteket, szolgálataitokon keresztül tovább gazdagítsa az alsóvárosi gyülekezetet, egyházkerületünket és mindannyiunkat egyen-egyenként. Ezt kívánom a magam nevében, családom nevében is nagy szeretettel és tisztelettel.”

Ezután a lelkésznot a gyülekezet nevében Makrai István gondnok és Dr. Faragó Lajosné presbiter köszöntötte és egy új palásttal ajándékozta meg, valamint kifejezték jókívánságukat, hogy Isten rajta keresztül tovább tudja még gyarapítani és emelni a gyülekezet lelki, szellemi színvonalát.

A gyülekezet első pásztora, Kóris Lajos nagytiszteletű úr köszöntése után Dr. Horváth Barna és Kovács Imre lelkipásztorok adták át

gyülekezetben

Elkészült a tiszaujvárosi Nikodémus Idősek Otthona

„... Szükség néktek újonnan születetek.” (Jn 3,7b)

igei és baráti szavakkal kifejezett jókívánságaikat. Megható volt a lelkész nő édesanyjának szívből fakadó vallomása és hálája Isten iránt, hogy fáradozása, melyet leányáért tett, nem volt hiábavaló. A család nevében még a lelkész nő fia mondta el meghatott, belső átéléssel és nagy-nagy szeretettel Dsida Jenő „Hálaadás” című versét. Az ünnepség színvonalát emelte a Gece Attila lelképásztor által vezetett fúvószenekar többszöri szolgálata.

A szeretetvendégség végén, az ünnepség záró aktusaként a lelkész nő mondott meghatott köszönetet, elsősorban Istennek a kapott lelki, szellemi és földi jókért, majd jelenlévő barátainak, kollégáinak és családjá tagjainak, továbbá a gyülekezet egész közösségének ezért az ünnepségért és gazdag ajándékáért, mellyel körülvették, szeretetükkal elhalmozták.

Makrai István
gondnok

Dr. Szathmáry Sándorné
a gyülekezet lelképásztora

Minden ember életében vannak sorsfordító pillanatok, ilyen pillanatot jelentett Nikodémus számára az az éjszaka, amit Jézussal tölthetett. Hiába volt farizeus, a törvényeket ismerő, istenfélő ember, a Jézus által elért új életészmé nyugtalanította. Kérdéseire kitől kaphatott volna hitelesebb választ, mint magától a Mestertől. Azon az éjszakán Nikodémus megértette, hogy Isten előtt nincs öreg vagy fiatal, gazdag vagy szegény, csak újjászületésre váró lélek.

Az idős embert is az elmúlásból és az élet értelmének kereséséből fakadó gyötrelmek kínozzák, amelyekre az Egyház Krisztustól kapott küldetésével tud választ adni.

Napjainkban egyre gyorsuló élettempónkban nincs időnk szüleinkre, gyermekeinkre, a másik emberre, de még saját magunkra sem. Hitvallásunk alapján ezért kötelességünk a gondok között élő, elmagányosodott emberekkel törődnünk.

Amikor Tiszaujvárosban 2001-ben a Széchenyi-terv pályázatának meghirdetése idején eldöntötte a Presbitérium, hogy egy idősek otthonát épít, az a szándék vezérelte, hogy az Egyházkerületünk területén élő magányos, idős emberek sorsát felkarolja. Ahogyan az idős Nikodémusnak az élete változott meg attól a naptól fogva, hogy Jézussal találkozott, úgy szándékoztunk megoldást adni a magány és betegség terhével küszködő nyugdíjas korúak számára. A Presbitérium elkészítette a pályázati terveket, aminek benyújtása után megnyertük az építkezés elkezdéséhez szükséges összeget. Isten kegyelme az, hogy 2004. november 10-én a tiszaujvárosi Nikodémus Idősek Otthona elkészült. Az építkezés összes költsége 450 millió forintot tett ki, aminek jelentős részét az Önkormányzattól kapott ingatlan értéke és anyagi támogatása fedezte. Egyházkerületünk vezetése anyagilag is segítette a munkálatokat, amit ezúton is köszönünk. A hiányzó részt (150 millió forint) banki kölcsönrel pótoltuk.

Az Otthon kétszintes, 41 szobában 49 férőhellyel rendelkezik. Az apartmanok 14-35 m² nagyságúak, melyek 2-5 millió forintba kerülnek.

A bentlakó idős emberek teljes ellátásban részesülnek, ami napi háromszori étkezést, mosás-vasalást, orvosi felügyeletet, 24 órás nővéri ügyeletet, házi jelzőrendszer használatát, hitélet gyakorlását, szabadidős foglalkoztatást, lelkigondozást, gyógymasszőri szolgáltatást, az alapellátásban szereplő gyógyszerek ingyenes biztosítását, lifthasználatot, kábel TV, saját telefon, Internet hozzáférési lehetőséget jelent.

A lakrészek használati joga élet-hosszig tart. A havi ellátási térítés 40.000 Ft, de nem lehet több, mint a nyugdíj 80 %-a.

Mivel tudomásunk szerint a Tiszáninneni Egyházkerületben a Nikodémus Idősek Otthona az első és egyetlen emeltszintű szolgáltatást nyújtó Otthon, szükségesnek látjuk, ha először Egyházkerületünknek mutatkozunk be.

Reméljük, hogy Gyülekezetünk kezdeményezése sok idős ember életére megoldást tud nyújtani, hisz: „Aki azért tudna jót cselekedni, és nem cselekszik, bűne az annak.” (Jak 4,17)

Dr. Varga István
református lelképásztor

Elérhetőségünk:

TISZAUJVÁROSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
NIKODÉMUS IDŐSEK OTTHONA
3580 Tiszaujváros, Rózsa u. 16.
Tel.: 49/542-064
Fax: 49/542-065
e-mail: nikodemus.otthon@freemail.hu

A Borsod-Gömöri Egyházmegye első Gondnoki Csendesnapja Berekfürdön

Január első napjaiban a Borsod-Gömöri Egyházmegye mintegy száz gyülekezetének gondnokai csendesnapra szóló meghívó levelet kaptak Gazda István esperestől. Esperes úr – egyebek között – azt írta: „...az utóbbi két év különösen is megerősített abban, hogy a lelkipásztorok mellé egyre inkább jobb munkatársakra van szükség. Hála Istennek, lassan kijövünk abból a templomfalak közzé szorított egyszemélyes vállalkozásból zsurigított állapotból, amikor a lelkészre várt minden az egyházközsgben. A Csendesnapról azt remélem, hogy a jelenleg is szolgáló és az elkövetkező időben is szolgáló gondnokok pontosabban és még jobban tudják, milyen szolgálatra hívtak, mit jelent a presbitériumot és a gyülekezetet együtt vezetni a lelkipásztorral, azért együtt szolgálni, annak növekedésén munkálkodni. Szeretném elősegíteni azt, hogy a bizalom, a felelősség, a hitben fogadott együttes szolgálat jellemezze kapcsolatukat.”

A meghívás nyitott fülekre és szívekre talált, mert a 2005. január 21-23-i hétvégén több mint 50-en gyűltünk össze Berekfürdön, a Megbékélés Házában.

A Csendesnap pénteken este Gazda István esperes áhítatával kezdődött, aki az Apostolok cselekedetei 20,28 alapján szolgált közöttek: „Viseljétek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett.”

Ezt követően dr. Hézsér Gábor egyetemi tanár, a Debreceni Hittudományi Egyetem Pásztorálpszichológiai tanszékének alapítója és vezetője irányításával kezdődött az első foglalkozás. Ennek „műfaját” nehéz lenne meghatároz-

ni, mert csak kisebb részben volt előadás, sokkal inkább beszélgetés és kiscsoportos foglalkozás jellege volt. Nagy kört alkotva foglaltunk helyet, és már a bevezetőben elmondta a professzor úr, hogy az első leülés jobban befolyásolja a további munkát, mint ahogyan ezt gondoljuk, s a későbbiekben ez be is igazolódott.

A következő napon is hasonló módszerrel folyt a foglalkozás: egy-egy felvetett kérdésről különböző szempontok szerint alakított kisebb-nagyobb csoportokban közösen kerestük a lehetséges válaszokat, majd újra egyesülve értékeltük ezeket. A teljesség igénye nélkül említek néhány megválaszolendő kérdést:

- *Mivel lenne kevesebb az én presbitériumom, ha én nem lennék ott?*
- *Milyen ma egy vonzó gyülekezet?*
- *Milyen problémákkal kell szembenéznünk?*
- *Mi a gondnoki munka célja, feladata?*

Ezzel a módszerrel nem csak azt értük el, hogy mindenki aktivizálódhatott, így a különböző gyülekezetek más-más problémái kerültek elő, de egymást is jobban megismerhettük – és megszerethettük.

A második nap mottóját ismét az esperes úr nyitóáhítatából kaptuk a János 6,21 alapján: „Hamarabb célba lehet érni Krisztussal”. Ekkor két nagy csoportban két témára koncentráltunk: a gyülekezeti élet problémái, illetve a gondnoki munka célja, feladata. Ez utóbbi témakör irányítója Környei Imre budapesti főiskolai tanár volt.

A közösen összegyűjtött kérdések egy-egy címszóban való megfogalmazása is teljesen kitöltötte a több négyzetméteres nagy táblát.

Ezek megbeszélése és kiértékelése már Csomós József püspök úr jelenlétében történt, aki általános tájékoztatást is adott egyházkerületünk helyzetéről és szólt püspöki ciklusának eddigi tapasztalatairól, benyomásairól is. A maga elé tűzött célt a következő vezérgondolat határozta meg: „Jól szervezett egyház a teljesség igényével, a részeredmények örömteli elfogadásával.”

A délután ismét a kiscsoportos munkával kezdődött, ahol az egyházon belüli konfliktusokat gyűjtöttük csokorba (jó nagy bokréta kerekedett ki belőle), majd ezek kezelésére, illetve megoldására kerestünk megoldásokat. Fontos tanulságként szűrhattuk le a „Jók-e a konfliktusok?” kérdésre kapott választ: Jó akkor, ha építő, mert ebből egy jó megoldás születik, de rossz akkor, ha romboló.

Vasárnap délelőtt a helyi gyülekezettel közös istentiszteleten vettünk részt és közös úrvacsorával zártuk a Gondnoki Csendesnapot. Jó volt együtt lennünk az egyszerűségben is megkapóan szép új templomban (ahol meglepően kényelmes padokban ülhattunk) a berekfürdői testvérekkel. Az alkalom fényét emelte, hogy két ifjú leány felnőtt-kereszttségének is részesei lehettünk.

Visszatekintve a Csendesnapra elmondhatjuk, hogy legfőbb érzésünk az Isten iránti hála volt, azért, hogy együtt lehettünk és sokféle áldásban és örömben részesültünk. Ismét átértéztük Pál apostol intésének: „áron is megvegyétek az alkalmat” igazát és fontosságát. Emellett köszönettel is tartozunk egyházmegyénk elnökségének az alkalom ötletéért és megvalósításáért, a szervezők figyelméért (akik az egész napos program mellett arra is hagytak időt, hogy kipróbáljuk a méltán híres gyógyfürdő vizét), vendéglátóinknak a minden tekintetben figyelmes és színvonalas kiszolgálásért (a finom birkapörkölt ízét még mindig szánkban érezzük) és nem utolsósorban a foglalkozások vezetőinek értő és szeretetteljes munkájukért.

Hisszük azt, hogy az első Gondnoki Csendesnapot követi a többi, és egyre több gyülekezet képviselői jönnek el, hogy egymást jobban megismerve, egymás hite által épülve, lélekben és testben megerősödvé jobban szolgálhassuk Urunkat és anyaszentegyházunkat.

Dr. Benke László
Miskolc

Hogyan gyógyítható a beteg egyház?

Konferencia Alabamában az egyházak „újraélesztéséről”

Világ méretű problémaként jelentkezik a történelminek nevezett egyházaknál az egyháztagság rohamos fogyása, a szekularizációs jelenségek egyre erősebb térnyerése a gyülekezetek körében. Természetesnek mondható az a törekvés, mely igyekszik e negatív folyamatoknak gátat vetni, átgondolva, újraértékelve mindazt a teológiai, bibliai alapot, mely minden mást megelőző metódust meghatároz. Nem véletlen, hogy napjainkban magyar nyelven is több olyan tudományos teológiai munka születik, mely egyháztudományi szempontok alapján vizsgálja a gyülekezetek hanyatlásának okait. Az e témát körüljáró tanulmányok, előadások, könyvek magától értetődő természetességgel mutatnak rá arra, hogy a megoldás kulcsa nem emberi stratégiákon, hanem az Isten mindent megújítani tudó kegyelmén múlik.

Az Egyesült Államokban is riasztó jelenség az – többek között a Presbiteriánus Egyház körében –, hogy évente gyülekezetek sokaságát kénytelenek felszámolni. Templomokat zárnak be, egyházi épületeket adnak el, mivel a valamikor nagy létszámú gyülekezet többféle okra visszavezethetően, megfogyatkozott, vagy egyszerűen elfogyott. Az amerikai presbiteriánusok több százezer egyháztagot veszítenek évente, akik lehet, hogy más felekezetekhez, gyülekezetekhez csatlakoznak, de igen sokan vannak, akik egyszerűen távol maradnak mindenféle egyháztól, a kegyességi élet gyakorlásától.

Januárban Alabama államban rendezték meg azt a nemzetközi teológiai konferenciát, melyre egyházunk delegációját is meghívták. A „beteg” egyház gyógyításának folyamata a betegség meghatározá-

sával kezdődik. Így a konferencia előadói részletesen szóltak arról, hogy az egyház, a gyülekezet, a lelkipásztor, a presbitérium, a gyülekezeti tagok milyen nehézségekkel kell, hogy önkritikusan szembenézzenek.

Ezek között több esetben ráismerhettünk saját egyházunk eltakarhatatlan problémáira, nevezetesen arra, hogy a nosztalgia és a tradíció, a személyi függőség, az anyagi felajánlásokban mutatkozó szűkmarkúság, az általános kiábrándultság érzés, vagy a sok esetben emlegetett lelkipásztori túlterheltség avagy felelőtlenség milyen szomorú állapotokhoz vezethet.

Az előadók szemléletes példákkal mutatták be az amerikai presbiteriánusok köreiben észlelhető napi problematikákat. Jellemző volt a konferencia légkörére, a komoly igei alapozottság mellett, az a sok esetben önironikus, humoros megközelítés is, melynek helye volt a belső egyházi problémák önkritikus elemzésének előadásában.

A parázs lángra lobbantható! Ez a jól eltalált szlogen, mely a konferencia címét is jelentette, vezette a résztvevőket abban a közös gondolkodásban, mely arra irányult, hogy a hívő emberek körében a komolyan vett bűnbánattal teli helyzetelemzés és helyzetfelmérés segíthet abban, hogy Isten érettünk való, meg nem szűnő kegyelmes munkáját szem előtt tartva a nehézségek ellenére reménységgel tekintsünk az egyház, és a benne élő gyülekezetek jövőjére. A parázs adott, Isten igéje és lelke ott van a szívekben, a legkisebb gyülekezeti közösségekben, az egyház egészében. Kérni kell és kérni lehet az Isten

*A konferencia színhelye
Birmingham, Alabama (USA)*

parazsat lángra lobbantó, gyógyulást hozó, életet jelentő kegyelmes munkáját!

Az egyház és a gyülekezetek „újraélesztése”, gyógyítása, a parázs lángra lobbantása, a bibliai paradigmák tükrében azt mutatja, hogy mind az egyháztagoknak, mind az egyházi vezetőknek, komolyan vett bűnbánatot kell tartaniuk, hogy az Isten Evangéliumának megmaradást és újakezdést jelentő jó híre egészen személyes tapasztalatukká váljon. Látható volt az, a keresztyénség legkorábbi szakaszától kezdve, hogy a gyülekezetépítés, egyházszervezés, milyen belső- és külső nehézségeket rejtett magában. Ugyanakkor Isten kegyelmes jelenléte a megértett és befogadott Ige nyomán, s a Szentlélek erőt jelentő kiáradása által alkalmassá tett minden alkalmatlannak tűnőt arra, hogy példaértékű munkát végezzenek: a krisztusi parancs nyomán misszionáljanak, tanítványokká téve a közel lévőköt és távolvalókat, zsidókat és pogányokat egyaránt! Ha az Ige és a Szentlélek valóban ma is minden Krisztusban hívő közösségnek megmaradását és jövőjét garantálja, akkor e hívő közösségek legfontosabb tevékenysége csak az lehet, amelyet az imádság, az imádkozó élet elsődlegessége jelent. Látható az egyház korai szakaszában az is, hogy az Evangélium által megjelenő, Krisztusban realizálódó isteni kegyelem és az erre válaszoló, ennek folyamatos megjelenését és munkálkodását hitben kérő, imádkozó szolgálat eredménye a megújuló, Istennek odaszánt, benne örömet nyert élet.

A háromnapos konferencia során a bibliai, dogmatikai alapokat számba vevő előadások lényegében véve súlypontozottan mindent elmondtak arról, ami a „beteg” egyház betegségének tüneteit és gyógyításának lehetőségeit tartalmazta. Ugyanakkor jellemzően az amerikai egyházak praktikus gondolkodásmódjára, több előadás foglalkozott azzal, hogy a gyülekezetek vezetői, lelkészek és világiak, milyen konkrét módon „gyógyíthatnak”, vagyis melyek azok a metódusok, amelyek által a bibliai alapból kiindulva, a korai egyházak példáját követve, a gyülekezet, az egyház „újraélelhető”, a parázs lángra lobbantható.

A konferencia, melynek során az igen feszített program ellenére lehetőség nyílt számos dialógusra, európaiak, amerikaiak, ausztrálok és ázsiaiak között. Felemelő záró alkalma volt a konferenciának az az ünnepi istentisztelet, amelyet Birmingham város 4000 főt befogadó presbiteriánus templomában tartottak. Mindez jel volt arról, és bizonyára sokak számára megerősítést jelentett a tekintetben, hogy Isten nem hagyja elveszni az Ő népét. A birminghami presbiteriánus gyülekezet néhány évvel ezelőtt elkészült hatalmas temploma, melynek alsó részét teljességgel megtöltötte a gyülekezet, arról tett látványos bizonyosságot, hogy Istennek van népe abban a város-

ban, Istennek van népe ebben a világban mindenütt. Jóllehet feszítő és sok esetben emberileg megoldhatatlannak tűnő problémákkal kellett szembenéznie az amerikai társadalomnak a közelmúltban, mégsem az elkeseredésnek, a meghátrálásnak, hanem a reménységnek és a szüntelen imádkozásnak az eredménye az, hogy látható jelei vannak a megújulásnak.

Isten sohasem hagyja cserben az Ő népét, kegyelme Krisztusban mindig készen áll. Minden közösségnek adatik a parázs, a beteg gyülekezetek, az elhálással küszködő kisebb közösségek, igenis bízhatnak abban, hogy Isten figyel rájuk, könyörgésük meghallgatásra talál, kitartó és fáradtságot nem ismerő munkásságuk eredményeket hozhat. Az Ige és a Lélek fellobbantja a lángot, hogy fény és melegség töltse el az életeket!

Végül egyetlen megjegyzés kívánkozik még ide: láttuk, hogy milyen összefogott munkával, milyen fáradhatatlanul, milyen kedvvel és milyen egységben végezték mindazok a munkájukat, akik a konferencia megszervezéséért, lebonyolításáért, előadásaiért felelősek voltak. Mi gyakran panaszkodunk fáradtságra, túlterheltségre, feszültségre. Amerikai testvéreink bizonyára fáradtak és terheltek voltak, de Isten adott nekik csodálatos vitalitást, s fakasztott mosolyt az arcukra, hogy bátorítók, biztatók és gyógyítók legyenek. Bennünket is eltöltöttek reménységgel. Itthon is az összefogott munka, a hit az imádság és a szolgálat ajándéka fellobbanthatja a lángot. Isten nekünk is a Tiszáninnen élő reformátusoknak is ad kegyelméből megújulást! Az alabamai konferencia megerősített ebben.

k.zs.

*Dr. Kádár Zsolt esperes
az alabamai Birminghamban*

ZEMPLÉNI EGYHÁZMEGYE

Presbiterportré

Beszélgetés Dakos Jánossal, Karcsa polgármesterével

Dakos János, polgármester

– Karcsa a Bodrogi köz régi települése, kérem szólnon erről a faluról és régi templomáról!

– Karcsa a magyarországi Bodrogi köz legrégebbi települése. Már a honfoglalás előtt is lakott település volt. A XIX. század végéig hatalmas víz, mocsár, nádas vette körül a falut. Ennek ellenére nem volt elzárva a világtól, mert a XVI-XVIII. században még jelentős folyónak számító Karcsa révén – melynek nyugati partjára települt a falu – kapcsolatot tarthatott nemcsak a máramarosi hegyvidékkel, de az alföldi vidékekkel is. Jelenleg Karcsa önálló település, lakossága 2083 fő. A községhez tartozik a külterületen lévő Becsked- és Nyír-tanya településrész. Református temploma országos jelentőségű műemlék, neves románkori stílusú épület, mely a XI-XII. századi kerektemplomból és a XII-XIII. században épült hajóból áll. 1966-ban restaurálták.

– Milyen ma a település felekezeti megoszlása?

– Karcsa 60%-ban református, 40%-át pedig római és görög katolikus, illetve őskeresztény és Jehova Tanúi teszik ki. Református lelkész és őskeresztény prédikátora helyben lakik, a római katolikus és görög katolikus lelkész Pácinnál jár át.

– A Sárospataki Református Lapok Zemplén rovatában szinte állandó sorozatként mutatunk be olyan reformátusokat, akik kettős feladatot látnak el egy település életében: aktív tagjai, presbiteri, vagy gondnokai a helyi gyülekezetnek, ugyanakkor a település életének irányításában is feladatot vállalnak. Ön is kettős tisztségben munkálkodik Karcsán.

– Valóban, 1993 óta vagyok a presbitérium tagja, 1994. december 11. napjától pedig a település polgármestere.

– Hogyan, milyen háttérből jutott ide?

– Karcsán születtem, református szülők gyermekeként. Mindkét nagyapám presbiter

volt. A keresztyén családi háttér hatására 1969-től a Debreceni Református Gimnázium tanulója voltam 1973-ig, melyet érettségivel fejeztem be.

Éz az egyházi nevelés kihatott egész eddigi életemre, melyben hiszem, hogy mint polgármester és mint presbiter is Isten akaratából tölthetem be tisztségeimet.

Három fiúgyermekem van, mindhárom konfirmált, nagyobbik fiam nő, felesége is református szülők gyermeke. Fontosnak tartom, hogy a szülők, amikor a gyülekezeti alkalmakra mennek, gyermekeiket vigyék magukkal, hisz nincs szebb annál, amikor egy apa a fiaival vesz úrvacsorát.

– Mint polgármester, hogyan tudja segíteni a református gyülekezetet?

– 1995-től az önkormányzat költségvetéséből konkrét anyagi támogatást folyósítunk minden évben, ezenkívül az önkormányzat személynál járó járműveivel ingyen szállítjuk a hittanos gyerekeket (nemcsak a reformátusokat) kirándulásra, nyári hittantáborba, ifjúsági találkozókra, stb.

– Önt más gyülekezetek presbiteri közül is sokan ismerik és ön is sokakat ismer, hiszen a szerencsi presbiteri konferenciákon rendszeresen részt vesz, beszélgetéseket vezet. Hogyan látja a presbiteri életét a Zempléni Egyházmegyében?

– A legutóbbi presbiteri választáson a presbiteri egy része kicserélődött, így az egyházközösségekben is egy új szemlélet jelent meg. Egyre több új presbiter vesz részt ezeken a konferenciákon, és egyre felkészültebben jönnek, így színvonalasan tudunk aktuális kérdéseket megvitatni. A legutóbbi beszélgetés témája a cigány keresztyén hívők a templomainkban, a reformátusnak keresztelt cigánygyerekek továbbnevelése volt, illetve hogy hogyan érvényesül a gyülekezet keresztységkor tett fogadalomtétele, egészen a konfirmációig. Másik fontos téma volt a konfirmált fiatalok beilleszkedése a gyülekezet életébe.

– Ebben az évben jelentős változások történtek az ország életében – itt elsősorban az uniós csatlakozásra gondolok. Milyennek látja Karcsa és a református gyülekezet helyzetét és jövőjét?

– Országunk és így egyházunk is nagyon sokat várt és remélt az Unióhoz való tartozásunk-

tól. A vidéki egyházközösségek az állam által biztosított támogatásokból azonban nem, vagy nagyon kevés összeget kapnak, beleértve a lelkészeink fizetését is. Talán ennek is oka, hogy vidékre fiatal végzett teológusok nem pályáznak, konkrétan Karcsán a lelkész halála után kiírtuk a pályázatot és nem jelentkeztek fiatalok, holott közismert, hogy a karcsai parókia egy frekvenciát hely.

Ugyanakkor kritikuson kell elmondanom, hogy az ünnepi istentiszteleteinken való résztvevők száma csökken, van olyan vasárnapi alkalom, hogy egy kezemen meg tudom számolni, hogy hány konfirmált 20 éven aluli fiatal van a templomban. Karcsán 1995-ben több mint 70 gyerek járt vasárnapi gyermek istentiszteletre, jelenleg ez alig haladja meg a 10 főt. Igaz, hogy a 7. és 8. osztályos gyerekek a felnőtt istentiszteletre járnak. Örömmel azt is el kell mondanom, hogy a hittanra járó gyerekek létszáma 150 fő (az össztanulói létszám 230 fő). Egyházközösségünk jövőjét meghatározza, hogy egyre több gyerek választja középiskolájának a Sárospataki Református Gimnáziumot, hisz jelenleg is 25 karcsai gyerek tanulója az iskolának. Büszkeséggel tölt el, hogy a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen karcsai hallgató is van. Örömmel veszi gyülekezetünk és a falu lakossága, amikor teológus hallgatók jönnek szolgálni a műemlék református templomunkba.

– A szabad határállépes mennyire jelent jövőképet a karcsai lakosoknak?

– 1995-től rendszeresen megszervezzük és megtartjuk a Bodrogi köz Napokat (július első hétvégéjén), melyen ökumenikus istentiszteletet tartunk a kis- és nagykövesdi, valamint a helyi lelkészek szolgálatával. Karcsa község testvértelepülése is Kiskövesd és Nagykövesd, nemcsak önkormányzati közös rendezvényeket szervezünk, hanem részt veszünk egymás református alkalmain is. Így a határok eltörlésével több lehetőség lesz akár egyházi, akár családi ünnepeken való részvételre, hisz az ott lévő keresztyéneknek az aránya hasonló az előbb említett karcsai arányhoz.

– Hálás szívvel köszönöm a beszélgetést, életére, szerettei életére Urunk áldását kérem.

Dr. Sándor Endre

Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből

Ökumenikus imahét

Sárospatakon 2005 januárjának narmadik hetében a következő rendben zajlott az ökumenikus imahét. Hétfőn Végárdón a görög katolikus templomban ígét hirdetett Tóth Tamás bodroghalászi református lelkipásztor, és énekes szolgálatot végzett a bodroghalászi gyermekkórus. Kedden Bodroghalászon a református templomban ígét hirdetett Dr. Melles Tivadar végárdói görög katolikus lelkipásztor, közreműködött a végárdói

asszonykórus. Szerdán a városi görög katolikus templomban Deli Lajos római katolikus főesperes-plébános hirdetett ígét, közreműködött a Református Kollégium Gimnáziuma Énekkara Gulyás Orsolya vezényletével, valamint a római katolikus ifjúsági kör kamaraegyüttese. Az alkalmat a Zemplén Televízió felvételtől teljes terjedelmében sugározta. Csütörtökön a református templomban Mosolygó Tamás görög katolikus esperes-parókus hirdetett ígét, énekelt a Görög Katolikus Énekkar

Kaszó Lajos vezényletével. Pénteken a római katolikus vártemplomban Virágh Sándor református lelkipásztor hirdetett ígét, és a Református Templom Énekkara szolgált Dr. Takács Andrásné vezényletével, Karacs Mónika fuvolanár és Dr. Mellesné Boros Kinga orgonaművész közreműködésével. A nagy hideg ellenére megteltek a templomok a tíz szolgálattal végbement alkalmak idején, melyek szolgálták a keresztyén testvériség megélését.

Hetedik alkalommal szervezték meg a sárospataki nőszövetség és az énekkar tagjai farsangi jótékonysági báljukat a Mudrány teremben. A háromszázhatvan vendég olyan műsort láthatott, amely egy történelmi időutazás keretében a „pataki szellemet” igyekezett megjeleníteni. E szerepet Kádárné Szász Hilda töltötte be. A magyarok történelmi fájalmát a pataki vár tövében Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna alakjában Gyöngyösi Szabolcs és Balla Beáta teológusok énekeltek meg. Láthattuk Comeniust oktatás közben - Sebestyén Roland és a konfirmandusok megjelenítésében - amint épp az általa bevezetett csengőszó menti meg a diákokat a feleléstől. A pataki pincében a francia földről idetévedt három testőr a királyok borától három tenorra változva a nemzetközi, vagy mondhatni európai operaslágerek után megtanulták a magyarok Erkel által szerzett bordalát Gyöngyösi Szabolcs, Dér Gábor, Virágh Sándor és a kórus előadásában. Nem hiányoztak a vitézek sem a kaszárnya életének derűs pillanatai felidézésével, melyben Juliska szerepét Dér Krisztina alakította, a teológusok tánckarával körülvéve. A bál jelenetét a jelenkorba „Charlie anyai” fellépése hozta el - Rebecsákné Barna Irén, Mészáros Ildikó és Rusznák Józsefné alakításával -,

melyet a Traviáta híres pezsgőáriája elhangzása zárt Virághné Fekete Katalin, Virágh Sándor és a Dr. Takács Andrásné által vezényelt énekkar előadásában. A jelenetek közben az énekkar operakórusokkal szolgált, többnyire „patakiasított” szöveggel. Például a „Pataki Szellem” Nyízsónj Novgorodból való hazatérésekor a Nabucco szabadság-kórusa szól. Comeniust (Mozart Varázsfuvolájából) a bűvös csengettyű kísérte el. Nem hiányzott a régi pataki diákdalból formált örökzöldünk, az „áldás békesség légyen ezen házon...” sem, és táncosokban is gyönyörködhetett a nagyszámú vendégsereg. Aros Dorina és Pap Gergely társastáncossal mutatkozott be, a gyülekezeti ifjúság leányai a teológusokkal díszmagyar ruhát öltve Dér Krisztina betanításával palotás táncot jártak, valamint a Református Gimnázium diákjai Nezáczkyné Tótin Erika tanárnő betanításában a keringő nyitótáncot vezették. Az előadás zenei kíséretét a Farkas Ferenc Művészeti Iskola tanárai látták el: hegedűn Várad Zoltán, csellón Mazug Péter, zongorán Fedorcsák Katalin játszott. Ezúton is köszönjük a rendezvényt támogató vállalkozóknak, cégeknek, intézményeknek és magánszemélyeknek a nagyszámú értékes tombolatárgy felajánlását, valamint a segítőknek a rendezvény lebonyolítását.

Összeállította: Virágh Sándor lelkipásztor, Sárospatak

Magyarok fénye

- templomi koncert Vámosújfaluban -

Vámosújfaluban január 23-án az imaheti úrvacsorás istentisztelet után került sor a templomi padok fűtésének átadási ünnepségére, melyen a **MAGYAROK FÉNYE** címmel Dévai Nagy Kamilla és a Krónikásének Zeneiskola növendékei adtak koncertet. A templomfűtést 1,2 millió forintért Roland Yeager készítette el a gyülekezet számára megemlékezve arról, hogy nagyapja, aki az Amerikai Egyesült Államokba vándorolt, egykor gyülekezetünk tagja volt. A hazaköltözött unoka december közepén kereste meg egyházközségünket felajánlásával, és január 23-án már hálát adhattunk az elkészült munkáért. A munkálatok Koscsó Pál mérnök – Vámosújfalu szülötte, sárospataki presbiter – vezetésével készültek el határidőre. Az ünnepi istentisztelet után a gyülekezet ebéddel fogadta az iskola éttermében a vendégeket, akik délután megtekintették a Búzavirág Alapítvány Németh Márta presbiter által megálmodott és vezetett műhelyeit. Ezt követően a Faluházban „Krónikásének a szeretetről” címmel adtak koncertet a Búzavirág Alapítvány javára, mely vakokat és gyengénlátókat foglalkoztat kerámia, szövő és kosárfonó műhelyeiben és kertészetében, a faluban és a környéken élő csökkent munkaképességűekkel együtt. Dévai Nagy Kamilla művésznő és tanítványai meghívása is Yeager úr ajándéka volt a községnek.

Dr. Sándor Endre
lelkipásztor, Vámosújfalu

TOKAJ LEGVITÉZEBB VÁRKAPITÁNYA

Némethi Ferenc [? Zétény – 1565 Tokaj]

Ezelőtt 440 évvel halt hősi halált Tokaj református várkapitánya, Némethi Ferenc. 2005. február 11-én a Városszépítő Egyesület, a Gradatio Rendezvény-szerző Iroda és a Tokaji Református Egyházközség szervezésében tudományos konferenciának adott helyett délelőtt a református templom, délután a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Közepiskola.

A délelőtti ülészakon a helybeli lelkipásztor köszöntötte az egybegyűlteket. Májer János, Tokaj város polgármestere megnyitójában elmondta, hogy a helyi hősök emlékének tiszteletben tartása mindig fontos a város számára. Némethi Ferenc sajnos elfeledett személyisége a magyar történelemnek. Reményét fejezte ki annak, hogy ez a nap hozzájárulhat majd a tokaji Némethi-kultusz kialakulásához.

Csomós József püspök a Tiszáninneri Református Egyházkerület nevében mondta el megnyitó beszédét. Ebben hangsúlyozta, hogy a zempléni táj számos értékes protestáns embert adott Magyarország számára. A legfontosabb összekötő kapocs köztük a hit volt. Ez a hit volt mozgató rugója Némethi Ferenc egész életének. Csomós József Gönc lelkipásztoraként utalt arra, hogy néhai elődje, Székely István prédikátor Krónikájában szövegként Némethi Ferenc nagyságos dolgairól. Ebből a műből olvas-

ta fel a tokaji várkapitány zsolttáparafrázisának egyik részletét.

Az előadások vezetését Dr. Bencsik János, az Egyesület titkára végezte. Dr. Szabó András (Károli Gáspár Református Egyetem – Budapest) kezdte meg az előadások sorát Versszerző főnemesek Északkelet Magyarországon a 16. század második felében címmel. Ezután Németh Csaba (Erkel Ferenc Múzeum – Gyula) Némethi Ferenc történelmi jelentőségét méltatta. Szabadi István (Debreceni Református Kollégium Levéltára) Némethi Ferenc és a reformáció kapcsolatáról szólt. Az előadások sorát Dr. Dienes Dénes (Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei) zárta, aki a zsolttáriró Némethi Ferencet mutatta be. Élő illusztrációként elhangzott a 77. zsolttár Némethi Ferenc által írt parafrázisa Pótorné Jager Krisztina (ének) és Gógné Liskai Judit (gítár) előadásában.

A gyülekezet és a jelenlévők elénekelték a református énekeskönyv 273. dicséretét, pedig ezután Dr. Börzsönyi József, a Zempléni Református Egyházmegye esperese leleplezte az Égerházi László erdőbényei faragóművész által készített emléktáblát. Itt hangzott el gyülekezeti tagunk, Gazdag Ferencné Csikai Katalin erre a napra írt verse „A legvitézebb várkapitány” címmel. Az ülészak után az alsósori helyiségben a gyülekezet aszszonyai által gondosan elkészített há-

zias ételekkel fogadtuk az előadókat és a meghívottainkat, ahol már a fehér asztal mellett folytatódhatott tovább a beszélgetés, ismerkedés.

A délutáni ülészakot Tokaj és Hegyalja kultúrtörténeti szerepéről Nagy Júlia előadása indította Tokaj-Hegyalja turisztikai marketingtevékenységéről. János István (Nyíregyházi Főiskola) a tokaji bormitológiáról tartott előadást Tokaj és a fertilitás - eszmény az újlatin irodalomban címmel. Ezután Zelenák István rendkívül izgalmas, fontos új adalékokat tartalmazó előadása következett A szőlő és bortermelés összefüggései a 16. századi eseményekkel címmel. Tóth Hajnalika, a Tokaji Múzeum vezetője a tokaji boroscímkék vizuális antropológiai elemzésébe vezette be a közönséget, majd egy kiváló előadást hallhattunk Bacsó Andrásról (Tokaj-Oremus) a tokaji borkombinát privatizációjáról. A program szerint az estét a Tokaj-Hegyaljai Múzsza utolsó eseményeként Petrőczy Éva költőnő Városajándékozó rigmusok című költői estje zárta.

Az alábbiakban az emléktábla avatásánál elhangzottakat tesszük közzé:

„A szellemi és lelki örökség számbavétele után, keressünk egy kicsit a tárgyi emlékek között is.

A közel négy és fél évszázad, amely eltelt Némethi Ferenc kora óta, és amely tele volt pusztító háborúkkal, alig hagyott tárgyi emléket a tokaji várkapitányról. Maga a tokaji vár szinte teljesen eltűnt, talán még néhány kőve lapul a földben, vagy kandikál ki a rögök alól. Legfeljebb a múlt szakavatott ismerői sejtik egyikről-másikról, hogy esetleg valami köze lehetett a vár hős védőjéhez, de az erre látogatók sehol sem találkoznak nevével az ősi falakon. Még a zsoltár, az ének, a tarcali zsinat kálvinista hitvallása hűben őrzi emlékét, mint az évszázados kővek. Hova van felírva neve?

Lehetséges, hogy Szerencsen több a tárgyi emlék, amely Némethi Ferenchez kapcsolódik, mint itt Tokajban. Hiszen a feljegyzések szerint az egykori szerzetesi rendházat Szerencsen várrá alakíttatta, amelynek majd hamarosan Rákóczi Zsigmond lesz a birtokosa. A szerencsi református templomot védő kőfal is az ő elha-

tározásból készült el. Azonban egyik sem viseli nevét, sehol nem hirdeti tábla, hogy ki építette. Esetleg ezek a korabeli írásokból vett következtetések sem eléggé meggyőzőek arról, hogy a sok átépítésen átment, de máig is álló falak, épületek mennyire hordozzák magukon kezeinek nyomát.

Most itt hamarosan egy ékes tábla tárul eléünk és majd mindazok elé, akik akár a gyülekezet tagjaiként jönnek el gyakorta mellette, emlékezve hitére és énekelve énekét, akár távoli vidékről látogatnak el Tokaj

Dr. Börzsönyi József a Zempléni Református Egyházmegye esperese

városába, és fedezik fel, hogy egykor hős várkapitány és hitvalló reformátor élt és küzdött, sőt ontotta vérének ezen a helyen.

Kívánom, hogy ne csak a történelem eseményei iránt, a múlt megismerése iránt ébressze fel bennünk és sokakban ez a tábla az érdeklődést, hanem hadd elevenedjen meg minél több életének példájából, népéért, hazájáért életét áldozó elszántságából, szilárd bibliás hitéből, amely tetteinek indítója és mozgatója volt.

„A híveknek számuk vagyon, Nevük nála írva vagyon.” – énekeljük szavaival. Igen, ő többre gondolt e verssorral, mint arra, hogy lesz majd az utókor-nak egy olyan nemzedéke, amelyik kőbe

vagy fára vési nevét, hogy az ismert legyen azok előtt is, akik személyesen nem ismerhették, sőt talán még csak nem is hallottak róla. Nem tudhatjuk, hogy mennyire érezte harcainak fontosságát, mennyire volt tudatában azok jelentőségének, állásfoglalásait, hitvallását mennyire tartotta korszakalkotónak, vagy egyszerűen minden sikeréről, eredményéről, győzelméről, hitvallásáról csak azt gondolta, hogy annyit tett, amennyire kora mindennapjaiban lehetősége volt. Énekének szavai arról vallanak, hogy abban biztos meggyőződése volt, hogy neve írva legyen. Ha nem is itt a földi helyeken, de annál, aki az ő hitvalló életét is számon tartja. Csatában elvesztheti életét, elmúlhat emberi szemek előtt, eltűnhet emberi emlékezetből, de az Úrnál neve írva legyen.

A győzelmek mámorában is ismerhette az Úr Jézus azon szavait, amelyeket a csodás sikerektől, káprázatos eredményektől lelkesedő tanítványainak mondott: „Íme, hatalmat adtam nektek, hogy kígyókon, skorpiókon tapodjatok, és az ellenség minden erején, és hogy semmi se árthasson nektek. De ne annak örüljete, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljete, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.” /Lukács 10,19-20/ Most fel lesz írva neve itt előttünk, és ezzel tiszteletünket, megbecsülésünket kifejezzük iránta. Ez teljes meggyőződésünk szerint méltó és helyes is. Ő azonban azt tartotta szem előtt, hogy neve ott a mennyben legyen felírva.

A csatát 1565 februárjában elvesztette, sőt ott életét is vesztette. Ez a vágya mégsem kellett, hogy elveszen. Hogy ma itt táblát helyezünk el, rajta nevét feltüntetve, arról ad jelzést korunknak és az utókor-nak, hogy életének küzdelme nem vesztésbe torkollott, hanem győzelembe. Valami ilyen győzelemről mondja a mennyei dicsőségben lévő Úr, aki az első és az utolsó: „Aki győz, annak adok az elrejtett mannából, adok neki fehér kövecskét is, és a kövecskére írva új nevet, amelyet senki sem tud, csak az, aki kapja.” /Jel.2,17/ Tündököljön hát nekünk itt példaként neve, ragyogjon majd ott a fehér kövecskén üdvösségére!” (Dr. Börzsönyi József)

Pótor László
református lelkipásztor

Lábam előtt mécses a te Igéd...

A „Mécset” kulturális esték a Tokaji Református Egyházközségben új színfoltként jelent meg a 2005-ös esztendőben.

Az ötlet, mely elindította ezeket az estéket, mélyen ott rejtőzött a szívemben, s összhangra talált mások vágyaival is. Valamikor még debreceni „refis” diákként részt vettem több önképzőkörön estén, ahol zenével, irodalommal, képzőművészettel – egyszóval kultúrával foglalkoztunk. Ez a régi emlék indította el az elképzelést. A „Mécset” nevet egyik kedves, aktív szervezőnk adta, s erről Isten Igéje jutott eszünkbe rögtön: „Aki lámpást gyújt, nem takarja le edényével, ágy alá sem rejti, hanem a lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek lássák a világosságot” (Lukács 11:33.) És egy másik: „Lábam előtt mécses a te Igéd, ösvényem világossága.” (Zsoltárok 119:105.)

Jézus idejében, s előtte is szinte egyetlen világítóeszköz a mécses volt. Jézus Krisztus számomra, a keresztyén ember számára a Világ Világossága (János 8:12.) Aki ebből a fényből táplálkozik, annak az élete tartalmat kap, s nem lesz az örök sötétség, vagy az álfények rabja. Ő is kap Istentől, s adni is tud mások felé.

Mindnyájan kaptunk tehetséget, érdeklődési kört, hitet, teremtő Urunktól. Ezeket a „Mécset” estéken ezekből szeretnénk adni mások felé.

Keresztyén értelmiségi fiatalok, középkorúak, öregek osztják meg érdeklődési körüket, s tartanak szombatoként előadást, s utána kötetlen beszélgetést.

Nem a „Mindentudás Egyeteme” szintjén, de „mécseként” világítva és azzal a céllal találkozunk, hogy alkalmainkon közösséggé formálódjon egy keresztyén értelmiségi kör. Nem vitafórumként, hanem egymást toleráló, keresztyén szeretettel meghallgató közösséggé működünk. Nyitottak vagyunk a gyülekezet minden korosztálya számára és a város lakossága felé is. Imádság, rövid igeolvasás, és zárásként éneklés keretezi az elhang-

zott beszámolót és beszélgetéseket. Egymás hite, tudása által szeretnénk épülni, építeni. Barátokra, lelki testvérekre, jó beszélgetésekre találhatunk itt a mécsesek fényénél meleg tea, sütemény kíséretében, s legfőképpen Isten soha el nem múló szeretetének és világosságának közelében.

A „Mécset” esték programjaiban ezek az előadások hangzottak el: január 9-én Dr. Bihari Ágnes ügyvéd szolt: „Az egyén helyzete a társadalomban – az állampolgári és kisebbségi jogokról.” Másodjára Góg Tibor tartott diafilmes előadást, aki

kilenc hónapig az Egyesült Államokban (California, Napa-völgy) volt ösztöndíjas, és ott szerzett tapasztalatait fotókban örökítette meg. Ezután Técsi Zoltántól hallhattuk Jávor Benedek cikkének ismertetését és elemzését (Cédrus folyóirat): „És mívelje és őrizze azt.” A következő szombat este programjaként Mel Gibson: A Passió című filmjét tekintettük meg. Február 5-én Németh László: A két Bolyai című drámája adta az alaptémát, melyről Pótorné Jäger Krisztina beszélt.

Az előttünk álló „Mécset” esték témáiból: február 18-án, péntek este 17 órától Milos Forman Amadeus című filmje következik, majd ezt a témát folytatva 19-én szombat délután Kotánné Ördög Klára

tart előadást W.A. Mozart: Koronázási miséjéről, s életének fontosabb állomásairól.

Ifj. Makoldi Sándor szobrászművész személyes hangú vallomása hangzik el szobrairól február utolsó szombat estéjén. Előre láthatóan márciusban ér véget a „Mécset” kulturális esték ez idejű sorozata.

Hisszük, ezzel a programmal új fejezet kezdődhet személyes és gyülekezeti életünkben is. Mindenkit szeretettel várunk a Tokaji Református Egyházközség parókiájának alagsori helyiségében (Kossuth L. tér 9.) január és február szombatjain 17 órától. A programokról a következő e-mail címen lehet érdeklődni: potorlaci@axelero.hu és tudakozódni a www.tokaj.hu weboldalon.

Pótorné Jäger Krisztina

FARSANG A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN

Február 4-én reggeltől a farsangra készültünk. A mulatságra feldíszítettük a folyosót és tantermünket. Régi népszokás szerint a tél temetésére elkészítettük a „kiskezű bábót”, melyet kora délután a szülők jelenlétében elégettünk. A kiskezűvel és az itt elmondott versikével búcsúztattuk a telet. Ezután kezdetét vette a farsangi mulatság. Versek, dalok, táncot mutattak be tanítványaink, majd jelmezbe öltöztünk. Nagy tapsot kaptak a jelmezeselek. A tanítók és a gyermekek jó hangulatban vonultak fel. Késő délutánig tartott a táncos, vidám összejövetel, ahonnan jókedvűen tért haza mindenki. A következő napokon újabb népszokást elevenítettünk fel: a „Balázs-járást”. Sárospatak három óvodájába mentünk el, ahol énekkel, verssel és jelenettel verbuváltuk a nagycsoportos óvodásokat szeptemberre az iskolába.

Timáriné Király Sarolta
tagintézmény vezető

Hírek a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának életéből

A magyar kultúra napjára

Nemzeti imánk a Himnusz 1823. január 22-én született meg Kölcsey Ferenc tollából. Vajon miért pont ezt a napot választották 1989-ben a magyar kultúra napjának? Mert minden országnak egyik legfontosabb nemzeti jelképe a himnusza. És a miénk nem is akármilyen himnusz lett. Nem induló vagy saját magunkat, esetleg egy királyt éltető dal, hanem történelemkönyv nyolc versszakba összefoglalva; egy szívfájdítóan szomorú történet sorsról, Istenről, emberekről, hibákról: egy dicsőségesen induló életút, amely valahol mégis elromlott. Ez a kesergő, bűnbánó ima tartja mégis a reményt

15 (egykor még 20) millió magyarban határokon belül és kívül: igenis magyarnak kell maradnunk a világban, Európa szívében. Nem szabad hagynunk, hogy megfojtsanak és bedaráljanak minket.

Pedig ma, ha végigmennék az utcán egy nagyvárosban – vagy talán nem is kell olyan nagyvárosban –, az emberek 75%-a azt sem tudná, hogy ünnepeljük a kultúránkat. Nem ismerik a magyar tudósokat, felfedezőket, feltalálókat? Írókat, költőket, festőket, építészeket, népművészeket, zeneszerzőket és hangszervirtuózokat, sportolókat? Nem, sajnos nagyon sokan tényleg nem ismerik hazánk nagyjait.

Mert az még csak szánalmas, hogy a szomszédos országokban is az az általános kép, hogy korbászt gyártunk, gulyást főzünk, földművelő parasztok vagy hortobágyi csikósok vagyunk, és olcsón lehet nálunk nyaralni. Egy kicsit nyugatabbra pedig azt is nehezen hiszik el rólunk, hogy ismerjük az angol WC-t. Miért?

Az ottani kultúrával is az történik, mint a miénkkel: sorvad. De az ottaniak büszkék a nemzeti örökségükre, múltjukra, kultúrájukra, mert beléjük nevelik. Mi pedig szégyelljük a magyarságunkat, a magyar nyelvünket vagy magyar nevet adni a gyerekünknél? Szomorú, hogy nagyon kevesen vagyunk már a fiatalok között, akik olvassuk a magyar írók műveit – vagy egyáltalán olvasunk –, akik nem a gyrost tartjuk nemzeti ételünknek, és még most is szívesebben megnézzük a magyar népmeséket a Való világ kiszavazó show-ja helyett.

Szeretnék elnézést kérni mindenkitől azért, mert szükségesebbnek tartottam, hogy ma reggel rávilágítsak erre a tényre, amely nem dicsőséges, és amelyre nem vagyunk büszkék. De úgy érzem, hogy ez most a legfontosabb, amit elmondhatom, mert bízom benne, hogy Magyarországnak ebben az északi csücskében, ebben az iskolában nem kell részleteznem, hogy mit is jelent a magyar kultúra, mert én itt ezt tanultam. Azt is tudom, hogy ezzel a kétségbeejtő állapottal is tisztában vagytok. De ha ez világos, akkor az is, hogy rajtunk állhat vagy bukhat, hogy mi lesz a jövőnk.

Szeressétek és ápoljátok a magyar kultúrát, mert ez a miénk.

Csank Virág 11. E

(Elhangzott a gimnázium január 21-i megemlékezésén.)

A mennyek országa - /Mk 10,15/

Jézus példázataival könyvtárnyi irodalom foglalkozik, hallgatjuk a róluk szóló prédikációkat, újra és újra olvasunk bibliaórákon, magános csendeségekben és szeretnénk érteni őket. Mi az, ami ma is érvényes, hogyan szól hozzám, melyik példázatbeli szereplő lehetnék én?

„A mennyek országa hasonlatos a futballedzőböz, aki új csapathoz szerződik - és a legjobb csapatot akarja magának, és addig nem nyugszik, amíg nem farag profi játékosokat a gyengébbekből is.”

„A mennyek országa hasonlatos a háziasszonyhoz, aki kiment a piacra

- és hosszas keresés után megtalálta azt, amire szüksége van. A finom ebédhez sok minden mást is felhasználhatott volna, de az az egy dolog teszi igazán finommá az ételt.”

A három idézet több más idézettel együtt a SRK Gimnáziumának 10.d osztályos reformátusainak tollából származik. Az idézetek elhangzottak egy hétzáró

A gimnazista korosztály oktatásában különösen jól használhatóak Jézus példázatai. Élő és ható lesz minden mondat, melyet a diák a vallásórán a jézusi szavak közül magához közel állónak érez és újra és újra átgondol. Ha sikerül megvalósítani, hogy ő maga újrafogalmazza a bibliai üzenetet, különösen is megragadhat benne minden krisztusi szó.

„A mennyek országa hasonlatos a népszavazáson részt vevő állampolgárhoz,

- aki elmegy a szavazásra, mert van egy egyéni döntése, és ezt közzé teszi, de csak később derül ki a szavazás eredménye.”

áhítat keretében, plakátra kerültek, hogy az iskola nyilvánossága is olvashassa őket. Ezek a „mai” példázatok arról tanúskodnak, hogy Isten igéje valóban élő és ható. Ma is. Modernül is. Diákok „szája által” is.

(Kovács József lelkipászor-vallásnár gyűjtötte össze ezeket a példázatokat a vallásórák keretében, a szerkesztőség a tanár úr által leadott példázatokból válogatott meg-hagyva a bevezető és záró gondolatokat.)

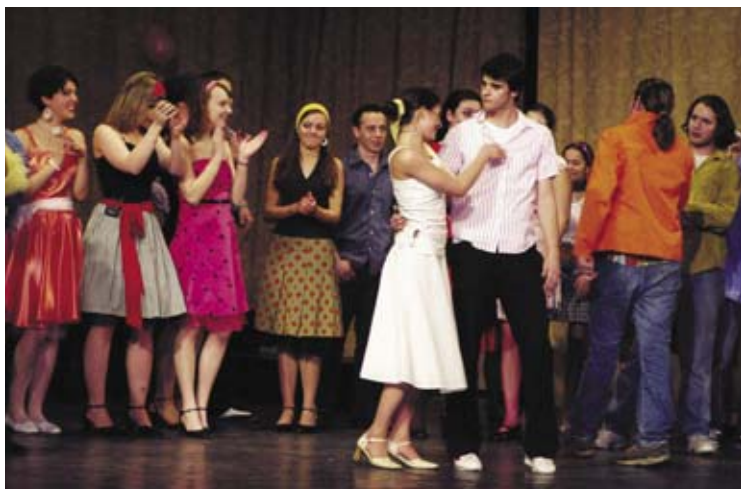
Beiskolázási tervek, lehetőségek, felvételi

Január 29-én zajlott a gimnáziumban a központi írásbeli felvételi magyarból és matematikából. Már második éve Sárospatakon is megvan a lehetősége annak, hogy a nyolcadikosok egyetlen megméretés alapján jelentkezzenek különböző középiskolákba. Nem kell több helyen többször felvételizniük. A KIFIR (Középiskolai Felvételi Iroda) nyilvántartásába felvett tanulók eredményét számítógépes hálózat segítségével rögzítik, összesítik, az eredmény ismeretében a tanulók az ország különböző középiskoláiba felvehetők.

A 2005-2006. tanévre a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma az alábbi osztályokat indítja:

magyar-angol két tannyelvű 5 évfolyamos; német nyelvi előkészítő 5 évfolyamos; emelt szintű angol 4 évfolyamos; informatika 4 évfolyamos; általános tantervű 4 évfolyamos; hat évfolyamos képzés.

Diákszínpad

ASárospataki Református Gimnázium és a Besztercezy Alapfokú Művészeti Magániskola diákszínjátsoi 2005. február 20-án bemutatták Jim Jacobs és Warren Casey zenés darabját, a Grease-t (Pomádé). A dr. Lénárt Attila igazgató által vezetett szakmai műhely nyolcadik darabja az ez évi. A színpadvezető leginkább arra büszke, hogy a koreográfia összeállításában, a betanításban, a jelmezek elkészítésében a diákok most is jelentősen közreműködtek. Ügyesen legyőzték azt a nehézséget is, amit a 90%-ban új társulat jelentett. A pataki előadásokon kívül ismét lesz vendégszereplés – Mátészalka, Kiskunhalas, Mezőcsát, Kisvárdra, Ricse és budapesti öregdiákok is várják a csoportot. A 6-7 ezer nézőnek biztosan maradandó élményt jelent az előadás, az iskola híréért pedig ez a teljesítmény is öregbíti.

A gimnázium híreit összeállította: Sinkóné Tóth Zsuzsanna

A Lévay József Református Gimnázium felajánlása

Az iskolaév kezdetekor a miskolci Lévay József Református Gimnázium énekkara erdélyi körutát tett. Állomáshelyük a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum református tagozata volt. Emellett sokat kirándultak és erdélyi nevezetességeket ismerhettek meg. A diákok kellemes és megrázó élményeiről beszámoltak saját iskolai újságjukban, a Gimnázium és Diákokotthon lapjában. Én most a megrázó szót emelem ki, mert Erdélyben megrázó tényekkel is találkoztak diákjaink. Ilyen volt a bözödújfalusi tó megtekintése. A Ceausescu által elrendelt kommunista falurombolás áldozatául esett

Bözödújfalú, melyet elárasztottak vízzel. A házak víz alatt, ellenben a templomtornyok még bírják. A miskolci csoport látván a siratófalat, melyet a falu felett emeltek, és hallván a magyar és erdélyi sajtóban már megjelent versem fogadást tett:

EMLÉKTÁBLÁRA véseti a vallo-mást, melyért az énekkar Kormány Attila karnagy vezetésével templomi előadásokat, Mátyus Gabriella orgonaművész pedig koncerteket tart a Tiszáninneni Egyházkerületben. A helyi hatóságok szívesen fogadják a felajánlást és ígéretük szerint helye lesz a SIRATÓFALON a miskolci emléktáblának. E vers kerül(het?) a SIRATÓFALRA:

Pusztuló emlékek

E faluban már nem terem búza,
e faluban már nem sül kenyér,
e faluban már nem lüktet az ősz, nyár, tavasz,
e faluban már örökös a tél.

A falut eltemették, nem maradt benne tanú,
csak két templom és két torony,
hogy a vízhalál után is
lélekharangozhasanak a nagy falu-toron.

S a beteglelkű pribékek megalázva másokat,
mielőtt lejárt volna a nagy kommunista óra,
büszkén nézhettek az elátkozott településre,
a Bözödújfalú feletti mesterséges tóra.

Ti, akik látjátok e vízfelszínt,
lelki szemetekkel lássatok alá,
itt valaha egy falu élt és küzdött,
és írjátok fel ezt e gyászos kor falára.

E faluban már nem lebben szoknya,
e faluban már nem zörög szekér,
e faluban már nem pislákol esti láng,
e faluban már a víz-gaz égit ér.

György Horváth László
Tiszadorogma

A Tiszáninneri Református Egyházkerület rádióstúdiójában szerkesztett műsorok meghallgathatók:

Az Európa Rádió Miskolc

90,4 Mhz hullámhosszán:

ÚTRAVALÓ - Hétfőtől szombatig reggel 7.20, Vasárnap: 6.50

Mi újság itthon? (református magazin)

és Interaktív lelkipozozói óra: Péntek 19-20 óra között

Isten előtt csendességben: Vasárnap délután 15.30

Esti mese: Naponta 19.30

Magyar Rádió Észak-Magyarországi

Regionális Stúdió AM 1116 KHz:

KÉTHETENTE VASÁRNAP, MINDEN PÁRATLAN HÉTEN 7.30 - 8.00

On-line: www.miskolc.radio.hu

Magyar Katolikus Rádió Eger:

KÉTHETENTE MINDEN PÁROS HÉTEN SZOMBATON 15.30,

ISMÉTLÉS VASÁRNAP 9.05

Hatvan: 90,0 Mhz; Eger 91,8 Mhz;

Miskolc 95,1 Mhz; Sátorajújhely 90,6 Mhz

On-line: www.mkr.hu

Parókia Református Portálon:

www.parokia.hu

Holtomiglan - holtodiglan – még egyszer?

Ez a „még egyszer” nemcsak arra vonatkozik, hogy reflektálni kívánok mind Victor János lelkipásztor úr, mind Csomós József püspök úr témával kapcsolatos írására, hanem egyáltalán arról is, hogy hogyan is van ez a „még egyszer” /vagy esetleg még kétszer vagy többször is?/

A házassági eskünk a Szentháromság Isten szentséges megidézésével fogadja a holtig kitartó hűséget. Vitatják is sokan, hogy egyáltalán szabad-e ilyen esküt tenni. Hitem szerint igen. No de még egyszer is? Miközben még él mindkét előzőleg esküt tevő fél?

Még teológus koromban, de később is mélyen sérelmeztem az ökumenikus kapcsolatokban, hogy a római egyház nem ismeri el érvényesnek a vegyes válású párok református szertartás szerinti házasság kötését. Felvettem ezt a kérdést egy plébános ismerősömnek. Ő azt válaszolta, hogy hiszen mi sem vesszük azt komolyan, amikor akár többször egymás után is megesketünk elvált embereket. Míg egyfelől nem értek egyet a római egyház e téren is tanúsított embertelen álláspontjával a vétenül elhagyott elváltak esetében is, másfelől valóban égető liturgikai és természetesen mélyen hitelvi kérdés is az, hogy lehet-e olyan esküszöveget, mint a mienk egy válás után még egyszer elmondani és elmondani. Mivel akkoriban éppen folyamatban volt a kissé elvetélt liturgiai reformunk, felvettem ezt a kérdést a gyakorlati teológia neves professzorának: nem kellene-e kidolgozni egy más tartalmú fogadalmat újraházasodók egyházi megáldásához? A válasz ez volt: Bizonyára lehetne, de sok prominens egyházi személyt érintene, akik ezen mélyen megsértődnének. Ez a válasz nem volt ugyan elvszerű, de teljesen érthető volt a párt- és egyházi diktatúra virágkorában.

A kérdés azonban nyitva maradt mind a mai napig. Ebből érthető Victor János lelkipásztor úr szomorúsága.

Egyfelől azonban így utólag be kell vallania, hogy valóban nem tájékozódott

kellőképpen az ez irányú törvényalkotás 2000. évi rendelkezéseiről. Ha ezt megteszi, nyilván nem ír le ilyen kérdést: „Elöljáróim, mikor születik a lelkészek válásával kapcsolatban végrehajtásra kötelezett állásfoglalás, törvény?” Másfelől tisztában lehet bizonyos szükséghelyzetekkel, hiszen nem kell megszire mennie ahhoz, hogy az általam is szeretett és tisztelt közvetlen környezetében ne találjon olyan valakit, aki személyesen működött közre fontos egyházi megbízatásban levő személy harmadik házasságkötésének megáldásában. Nyilván ő tudja, hogy miért volt erre szükség.

A törvény ismeretének hiányát jogal rója fel Csomós József püspök úr „A megszólítottág okán” című válaszában. Ezzel kapcsolatban azonban tisztelettel szeretném felhívni püspök úr figyelmét arra, hogy bár bevezetőben kijelenti, hogy kerülni kíván minden személyeskedést, és én ezt a szándékot nem is vonom kétségbe, cikkében mégis olyan kifejezések is vannak, amelyek a megbántottságból eredő nem kis indulatokat sejtetnek.

Victor János „alságos háttér” kifejezésének méltó párja a „valótlan állítás”. /Lehetett ez „téves állítás” is? Nem?/

Valamint ez a mondat: „Azt már minősíteni se tudom, ha valaki úgy akarja félrevezetni a nyilvánosságot, hogy nem vesz tudomást általa is ismert tényekről.” Kérem püspök urat, hogy gondolja meg, hogy ha ezt egy azonos pozícióban levő vitapartner írja le, akkor ez csupán a vita élességét tükrözi, ha azonban ezt a püspök írja le, annak más lesz az akusztikája.

Szeretném ezzel kapcsolatban felidézni egy emlékemet. Valamikor a hetvenes évek legvégén történt, hogy egy mátraházi lelkésztovábbképző tanfolyamon az egyik előadó igen színvonalas előadást tartott, amelyben azonban nem használta fel az előzetesen kiadott úgynevezett segítő anyagot. Az akkor éppen frissen beiktatott új püspök, akitől sokan bizonyos enyhülést vártunk, meglehetősen indulatosan bírálta meg az előadót. Vettem a bátor-

ságot, hogy négy szemközt megmondjam neki, hogy bírálatának mikéntje befagyaszthatja a remélt szabadabb véleménynyilvánítást Nem tévedtem. Ehhez az egyházkormányzóhoz a későbbiekben se fűzött pozitívnak mondható viszony. Csomós József püspök úrral azt hiszem egészen más a helyzet. Úgy érzem, hogy éppen a kölcsönös megbecsülés jogosít fel arra, hogy nyilvános megnyilatkozásáról nyilvánosan mondjam el gondolatomat. Így kérem, hogy fontolja meg, hogy püspökként milyen akusztikája lehet kimondott vagy leírt kifejezéseinek.

Az viszont változatlanul nem világos számomra sem, hogy miként volt lehetséges az, hogy a 2000-es törvényalkotás háttérén 2002-ben úgy lehetett két fontos esperesi tisztséget is betölteni, hogy a válás és újraházasodás kérdésében elmaradt a vétséget vagy vétenéget vizsgáló eljárás. Ez nem lett volna a törvény visszamenőleges alkalmazása, hiszen a vezető tisztségre való megválasztás már a törvényalkotás utáni új helyzetet jelentett. Bizonyára jó lett volna, ha a vezető tisztségre jelöltek maguk kéri „átvilágításukat”. Vagy netán ez meg is történt, csak én nem tudok róla? Ennek elmaradása, – s itt megint helye van az aggodalomnak – valóban előidézi azt a különös helyzetet, hogy egy újabb válási esetben annak az egyházkormányzónak kell hivatalból kezdeményeznie a bírósági vizsgálatot, akinek saját esete nincs hasonlóan átvizsgálva.

Végül szerény magánvéleményemet szeretném elmondani. Személyében senkit sem akarok megbántani, de úgy gondolom, hogy a fenti módon nem tisztázott magánéleti háttérrel jobb lenne távol maradni olyan tisztségek betöltésétől, amelyek mintegy reprezentálják az egyházat, és amelyek mind a belülről, mind a kívülről előtt fokozottan igénylik a jó „bizonyosságot”. Az egyház kormányzására való rátermettséget lehet a tisztségben levők hasznos tanácsadóiként is gyümölcsöztetni.

Török István, Sárospataki lelkipásztor, vallásánár

FÓRUM

„Tegyetek...”

(Tanítványosítás, avagy ifjúságunk nevelésének néhány kérdése)

Örömmel tapasztaljuk, hogy a Fórum rovatunk kezd valóságos fórummá válni: hozzászólásokkal és válaszokkal. Még nagyobb örömünkre szolgál, hogy akadt olyan is, aki új témát tart érdemesnek arra, hogy nyilvános vitát nyisson róla. Mi pedig újra csak biztatjuk az Olvasót: ragadjon tollat vagy billentyűzetet és írja meg véleményét.

„Bizonyos, hogy egy méreteiben és jelentőségében minden eddig felülmúló pedagógiai válságnak vagyunk tanúi. Ez a válság éppúgy vonatkozik a pedagógia tudományára, mint a gyakorlati nevelői tevékenységre. Alapjaiban rendült meg és omlott össze a pedagógusoknak az az ősi meggyőződése, hogy a nevelésnek és a nevelőnek teremtő hatalma van. Végzetes tévhitnek bizonyult az a pedagógiai dogma, hogy a nevelők mindenható emberek, akik lelket, életet, jövődőt alkotnak. Ezt a bálványt nem elméleti megfontolások, hanem a valóság rettentő tényei döntötték le. Tulajdonképpen, mint minden sorsdöntő fordulatot, mely az igazsághoz vezet közelebb, ezt is örvendetesnek kell tartanunk.”

Elgondolkozva a fenti idézetten – őszintén megvallva – igent kell mondanunk rá, pedig ezeket a szavakat Makkai Sándor 1937-ben vetette papírra „A lelkes mint pedagógus” című írásában. Nap mint nap tapasztalhatjuk a fent idézett sorok igazságát, ha iskoláinkat, gyülekezeteink iskolai környezetét vizsgáljuk. Példaként álljon itt három kérdés.

- A ’mai modern társadalom’ kezdetű, iskolai helyzetet elemző mondatok, helyzetjelentések, eredményleírások azt mutatják, hogy az új évezred számtalan már ismert probléma megerősödését, nem ismert bajok felszínre kerülését, új, megoldásra váró gondok kialakulását hozta magával. Avagy nem az új évezred hozta, hanem mindig is az emberek közt volt? Ez legyen az első kérdésünk.

- A mai diák amellet, hogy se nem jobb, se nem rosszabb a régieknél összehasonlíthatatlanul más körülmények között él, mozog, tájékozódik, fejlődik, alakul. Tudását nem a szülőktől, nem a pe-

dagógusoktól, hanem kortársi közösségeik tagjaitól, az őket körülvevő „környezetből” szerzi be. Ez egy újabb kérdést vet fel, hiszen a gyülekezeteink, közösségeink ezeknek a „környezetek”-nek részei.

- Mérések - hazaiak és nemzetközi -, összehasonlítások igazolják, hogy a diákok a megszerzett tudást nem, vagy csak nagyon kis mértékben tudják hasznosítani, ma divatos szóval élve nem kompetensek, tudásuknak nincs gyakorlati értéke, azaz: nincs tudásuk sem (hiszen, amit nem használnak, az nem érvényesül, majd elvész). Ha az előbbi gondolatok kérdéseket vetettek fel, akkor azt kell mondanunk, ez utóbbi teszi fel a legsúlyosabb kérdéseket.

A ma felnövő generációk útkeresése, a mai magyar társadalom állapota össznemzeti kérdés (kinek az, kinek nem), a diákok tudásszerző műveleteinek befolyásolása főleg rejtetten, informálisan működik, tehát személyiségfüggő (jórészt a pedagógus, a lelkipásztor személyiségétől függ). A megszerzett tudás hasznosítása, a gyakorlatiasság, a kompetencia, egyszerűen, magyarul: „a célok a tanításban” a vallásoktatás legégetőbb kérdése is. Ez az a kérdéskör, ahol a leginkább megosztottnak tűnik, mind a pedagógustársadalom, mind – és engedtessek meg, hogy számomra itt s most ez legyen a fontos – a lelkipásztori kar.

Feltennem szívesen a kérdést: ki mit tart a gyülekezeti, iskolai vallásoktatás legfontosabb feladatának. Ha e cikkben idáig érve valaki azt mondja: „ez nem kérdés”, kérem gondolkozzon el az alábbiakon.

Tegyük fel a következő kérdéseket magunknak, szépen, sorjában:

1. Mit várok lelkipásztorként a gyermekek hitoktatásától a gyülekezetemben?
2. Mi a célja egy református középiskola hitoktatásának?
3. Milyen eredményre vagyok büszke egy-egy konfirmáció alkalmával?

4. Miért tartok református hittanórát a községben, ahol élek?

Személyes vallomással talán könnyebben oldhatom a kérdések feszültségét: nekem a fentiekre – bár jelenleg nincs gyülekezetem – a „solí Deo gloria” igazsága mellett négy különböző válasz jött ki.

Mivel tudom, hogy egyházunk jövője, minden, az egyházában élő embert foglalkoztat, szükséges, hogy a pedagógiai válságokat kezeljük, sőt – progresszív felekezet lévén – ha kell, elébe is menjünk. Középiskolai szinten erre példa az új érettségi rendszer bevezetése, ez nem vészhelyzet, de sok mindent kell újragondolni. Kátéoktatásunk kérdései közül elég, ha csak a mára széthullott, elődök példája nélkül maradt családok problémáját említjük. És beszélünk kell a hittan (vallástan, hit- és erkölctan) gyakorlati hasznáról itt, e földi keretek között.

Kérem a lelkipásztor és/vagy hitoktató testvéreket, a katechetikai referenseket, iskolaügyekben jártasokat és az érdeklődőket, írják meg véleményüket, tapasztalatukat e témában. Fórum-formában, egymást tanítva értékeljük a mai hitoktatói gyakorlatunkat. Így talán közép- és általános iskoláink helyzetéről, iskolai, illetve gyülekezeti hitoktatásunkról is többet tudhatunk.

Makkai Sándor fent idézett tanulmányának alapgondolata indítson minket közös munkára:

„Az Anyaszentegyház,... mint Krisztus teste élő organizmus, mely önmagát saját élettevékenységei által tartja fenn és valósítja meg. Ezek az élettevékenységek mind sajátosak, külön-külön részlet-feladatokat szolgálnak, de mégis valamilyen egységben vannak egymással...”

Kovács József, Sárospatak lelkipásztor, vallástanár

Magyar nép, keresztyén élet

Szabálytalan gondolatok a magyarságról

Volt egy népszavazás három hónappal ezelőtt. Már kevesen foglalkoznak vele, mert az emberek többségét aktuálisabb és közvetlenebb problémák érdeklik. Túl vagyunk rajta.(?)

Azokban a hetekben sokféle gondolat hangzott el, vagy került leírásra nemzeti identitásunkkal és határon túlra került nemzettestünkkel kapcsolatban. Nem vállalkozom ezek elemzésére vagy szintetizálására, csupán a gondolkodáshoz és továbbgondoláshoz nyújtok szerény adalékot.

Előjáróban szeretném leszögezni, hogy a határainkon túl élő magyarokkal kapcsolatos magatartásunkat nem tekintem anyagi-gazdasági kérdésnek, bár készséggel elismerem, vannak ilyen – el sem hanyagolható – aspektusai.

Közhelyszámba megy az a megállapítás, hogy a mai Magyarország határain túl élő nemzettestvéreink szülei és nagyszülei egyszer csak arra ébredtek, hogy hazátlanoknak, idegennek, sőt ellenségnek tekintették őket, ezért fizikai bántalmazásokat is

el kellett szenvedniük. Nagyon hálásan vették tehát, ha valaki parányi módon is jelezte, gondolunk rájuk, együvé tartozunk.

A 70-es években többször meglátogatva az Erdélyben élőket, megtanultuk, hogyan kell konspirációs módon találkozásokat szervezni, éjszakai sötétségben, titokban megközelíteni vendéglátóink házát, nehogy ott tartózkodásunk miatt súlyos büntetést kelljen fizetniük. Bibliát, keresztyén irodalmat, élelmiszert és ruhaneműt vittünk, ami miatt a határon időnként bizony fél éjszakát is kellett vesztegelnünk. Sokan értették meg a Szentírás szavait, mely mindannyiunkat arra tanít, hogy a testvér, a szorult helyzetbe lévő mellé kell állni.

„Egymás terhét hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét”. Gal 6,2

„Hol van Ábel, a testvéred?” 1Móz 4,9

Pál apostol még önmaga vesztét is elviselné testvérei üdvösségéért.

Jelenleg úgy tűnik, a magyarság egy jelentős részének nincs kapcsolata nemzeti történelmünkkel. Márpedig ha egy nemzetnek nincs múltja, nem lesz jövője sem. Sokan a bűnös nemzet gondolatánál ragadtak le, amelybe még az is belefér, hogy a határon túliak az ország felszabdálásának.

Trianon sokszor ma is tabu téma, akik beszélni mernek róla, könnyen megkapják a nacionalista, vagy békétlenkedő jelzőt. Számolnunk kell nemzet tudatunk súlyos hiányosságaival. Tengeren túl az USA felirat,

vagy amerikai zászló minduntalan megjelenik az öltözeten, intézményeken, mert a nemzeti büszkeség szimbólumai. Magyarországon ha valaki kokárdát mer kitézteni, az provokál vagy hivalkodik.

Egoista, fogyasztói társadalmunk életszemlélete nem tud messzire tekinteni. Nem gondolnak arra, hogy ember voltunk méltóságteljes megélésének morális és spirituális összetevői is vannak. A népszavazási kezdeményezés lehet, hogy vet fel aggályokat némelyekben, mégis érthető mozdulat az évtizedeken keresztül visszafojtott, elnyomott vágy megfogalmazásához: Együvé tartozunk! Azonos a történelmünk és az anyanyelvünk!

A kérdés nemtelen vulgarizálása (financiális kérdéssé degradálása) történt. Gyermekded, szülőkörű kifogásokat szajkóztak: „Németország is majdnem beleroppant az egyesítésbe”, „Nekünk is kevés a munka”.

Történelmi esélyt szalasztottunk el. Nemzedékünk tehetett volna egy gesztust Trianon sebeinek gyógyítása érdekében. Ehelyett az üzenetünk újabb taszítás: „oldjátok meg magatok gondjaitokat”. Lehet érvényesülni rafinált módszerekkel ma is, hiszen itt is, ott is nőttek fel milliárdosok.

Az autonóm gondolkodók tömegében e néhány sorral csak azt remélem elérni, hogy sokan biztatást nyernek gondolataik megfogalmazásához, vagy ennél jobb kifejtéséhez. Ne menjen feledésbe 2004. december 5.!

Szilágyi Zoltán
vallásánár-lelkipásztor,
Arnót

AZ IGAZAT MONDÓ,
NE CSAK A VALÓDÍT

Öregasszony kínai edzőcipőben, cicanadrágban

A piacon szoktam látni ezt az öregasszonyt. Kertes családi házban lakik, kettesben a férjével, nyugdíjasként is viszonylag elfogadható életszínvonalon. Tavasztól őszig a telekre járnak. Korábban a piacra is vittek eladni ezt-azt. Lányuknak családi házat vettek. Ő is a közelben lakik, az „élettársával”, de nekik már nincs gyerekekük. Fiuk Ausztráliában él, nem is jön haza, „olyan jól érzi ott magát”.

Leszűkült élet ez. Nincs benne a másokért érzett felelősség. Sem a saját életükért, sem a gyermekeikért. Ha az asszony arany fülbevalóit nézem, arra gondolok, annak az árából nyugodtan vásárolhatott volna magyar kereskedőtől cipőt, meleg holmit. Akkor annak a boltosnak is több jövedelme lett volna, talán nem kellett volna átadnia a helyét a kínaiaknak. (Ha olyan politikusaink lennének, akik az ország érdekét nézik, akkor maradt volna hazai kézben cipógyár, ruhagyár, élelmiszeripari terméket előállító üzem, stb.)

Ha a két gyereket családszeretetre neveli, akkor a fia már rég hazatért volna annyi év után öreg szüleihez, a lányuknak nemcsak „élettárs” lenne, hanem férje, gyerekei. Élnek maguknak, bezárkózva a közvetlen testi igény dióhéjába. (Ha olyan politikusaink lennének, akik az egyén felelősségét hirdetik és szándékát segítik a családalapításban, a család megtartásában, akkor a családról nem úgy beszélnének, mint a családon belüli erőszak terepéről. Akkor a gyerekről nem úgy beszélnének, mint a „háztartások” súlyos, terhet jelentő költségvetési tételéről, hanem mint olyan csodáról, akiben megnyilvánul a saját

magunk, saját családjunk, a saját falunk/városunk, saját nemzetünk, a saját emberi világunk iránt érzett felelősség. Csak akkor létezőnk, ha a létet átadjuk születő gyermekeinknek.)

„Ez a házaspár és lányuk az „élettársával” nemmel szavazott a kettős állampolgárság ügyében, nehogy megterheljék őket a beözönlő, éhes, fosztogató magyar hordák. (Ha lennének olyan politikusaink, akik felelősen gondolkodnának, akkor minden tettük az integrálást, a szolidaritást szolgálná. Keresnék az összetartozást erősítő szálakat az országon belül, határainkon kívül.)

Ebből adódik a feladat.

Az öregasszony a kínai edzőcipőben, cicanadrágban és a hatalmon lévő politikusok összetartoznak. Rákosi nevelte, Gyurcsány használja őket. Együtt voltak képesek gonosz vigyorral megtagadni testvéreinket. Nem lehet ez a létmód a példa ebben az országban! Azokat a politikusokat, akik ezt hirdetik, le kell győzni!

Már van több mint másfél millió felelősen gondolkodó választópolgár, családostól legalább három millió ember. A mi felelősségünk, hogy mi legyünk a nemzet életének kovásza.

Dr. Mezei István
szociológus, Miskolc

János apostol első levelében ezt olvashatjuk: „Akinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van,

és elzárja attól a szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete?”

Elmondok egy történetet. Egy család egyik férfi tagja hadifogságba esett. Sokáig nem hallottak felőle semmit, és beletörődtek abba, hogy meghalt. A testvérei elosztották maguk között az ő örökségét is. Egyszer azután, nagy sokára, hazajött a testvérük Megöregedve, lesoványodva, elcsigázva. Természetesen azonnal megismerték. Mivel azonban kiderült, hogy minden papírja odaveszett, úgy tettek, mintha nem ismernék. Nem akarták megosztani a szűkös örökséget. A hazatért testvér könyörgött nekik, hogy fogadják el őt. Ő nem kér az örökségből, csak a nevét adják vissza neki. Elzárkóztak előle, elutasították, elküldték: nem vagy a testvérünk! Vajon mit érdemelnek ezek a testvérek?

Tua res agitur. Rólad, rólunk van szó. Több mint nyolcvan éve elszakított honfitársaink hozzánk jöttek: adjátok vissza nekünk a nevünket. A veletek közös nevünket. Nem kérünk tőletek örökséget, csak azt, hogy úgy járassunk közöttetek, mint akik otthon vannak. Hiszen testvéreitek vagyunk!

Erről kellett volna döntenünk egy népszavazáson. Vajon kit követtünk? Azokat, akik azzal ijesztgetnek, hogy meg kell osztanunk az örökséget, vagy Istent, akitől mindent kaptunk, aki megváltásunkra adta egyszülött Fiát. Mert Ő adta nekünk testvérül a testvért. Így szólt az Írás: aki elzárja szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete? A válasz egyértelmű: sehogya.

Az Írás azt is mondja: Ha valakij azt mondja: szeretem Istent, testvérét viszont gyűlöli – elutasítja - az hazudik, mert aki nem szereti testvérét, akij lát, nem szeretheti Istent sem, akij nem lát.

Azt a parancsot kaptuk tehát Tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse testvérét is.

Urunk segíts, hogy befogadó szeretettel szerethessük testvéreinket! Ámen.

Török István
lelkipásztor, vallásnár, Sárospatak

Politika és keresztyénség

Vályi Nagy Ervin

Úgy gondoltuk, hogy a jelenbeli megközelítéseken túl ilyen témákban érdemes a múltba nézni. Elkezdtem hát keresgél-
ni. Úgy gondoltam, nem

lesz nehéz dolgom, mivel abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy bármikor átsétálhatok a Nagykönyvtárba, ott pedig könyvekből, iratokból van elég. Legelőször az általam igen nagyra tartott Barcza József professzor úr írása akadt kezembe a hatvanas évekből. A szekularizáció folyamatáról ír (milyen érdekes, ma már szinte értelmetlen ez a fogalom, akkora a kavardás, a tisztázatlanság, hogy a szekularizáció helyett sokban inkább asszimilációról beszélhetünk) és igen érdekesen nemcsak tudósokra, kutatókra, hanem a Bibliára hivatkozik, mégpedig a Prédikátor 7: 10-re: „Ne mondd ezt: mi az oka, hogy a régi napok jobbak voltak ezeknél? Mert nem bölcsességből származik az ilyen kérdés.”

Pedig én éppen így gondoltam, mint ahogy beszélgetéseinkben sokan fogalmazunk hasonló tartalommal. Akkor tehát nem azért keresek példát a múltban, hogy rátaláljak egy jobb, keresztyénibb korszak jobb példájára, hanem azt keresem, hogy a múltban, mely éppoly terhelt és nehéz, küzdelmes időszakokból áll mint mai világunk, hogyan küzdöttek meg eleink a maihoz sokban hasonlító kihívásokkal.

Könyvek sokaságával utaztam korokon, korszakokon át oda-vissza távolabbi és közelebbi múltba, végül megálltam Vályi Nagy Ervin könyvénél, melynek címe Minden idők peremén. Találtam benne egy írást, mely a keresztyénség és a politika viszonyával foglalkozik. Nem olyan gondolatok következnek tehát, amelyek azt vizsgálják, hol tartunk, ezt megteszik most mások. Mindannyian tudjuk, érezzük, tapasztaljuk, hogy nagyon mélyen. Vályi Nagy Ervin azt kérdezi, keresi, hogyan kell nekünk ehhez keresztyén emberekként viszonyulnunk, hogy ne csak keseregjünk, hanem tenni is tudjunk. Létezni, tenni megfelelőképpen. Három fogalmat veszünk sorra: a politika, a keresztyénség, valamint a politika és keresztyénség viszonya, mégpedig olyan szempontból, hogy mi az, amit tehetünk.

„Ami...a politikát illeti – és mindenekelett a keresztyénséghez való viszonyát – az meg egyszerűen kaotikus. Nem a napi politikára gondolok, hanem itt is a fogalom értelmére. Minden politizálódott, politikussá vált, ezért a politika kontúrjai felismerhetetlenek lettek...Ehhez még szükségszerűen hozzá jön, hogy az emberek széles rétegeinek egyszerűen eleget van a politikából.”

„...térjünk vissza a keresztyén szó használatára. A szó ma a mindennapi beszédben, de különösen a politikai természetű megnyilatkozásokban felvizezett, redukált formában jelenik meg...: olyan általános humanizmusként, melyet bár mindenki tisztel, de mégsem vesz komolyan. A valóság reális tényező: a gazdaság, a tudomány és a politika teljesen más, nem humanista törvények szerint működnek. Például a politikai valóság és egy keresztyén-humanista ihletettségű 'érzületetika' nem közeledhetnek egymáshoz. Egy ilyen etika segítségével nem kezelhető a politikai problémák, hisz az legfeljebb arra alkalmas, hogy egy 'szent sátrat' vonjon a valóság fölé és legitimáló ideológiává váljon számára.”

„Harmadszorra próbáljuk meg az elmondottak alapján tisztázni a keresztyénség és a politika viszonyát. A politika területén az európai történelemben sokáig (a felvilágosodásig és a francia forradalomig) a felsőbbség iránti engedelmisség tűnt a helyes keresztyén magatartásnak...Az európai egyházakat 1870-től elragadta egyfajta viharos politizáltság. Nyilvános fellépésükre a mai napig az állásfoglalások és az elkötelezettség a jellemző. Már nem a felsőbbséget és a rendet tekintik a politikai alapadottnak (alapténynek és célpontnak) – ahogyan a reformáció idején is -, hanem a különböző mozgalma-

kat és ellenmozgalmakat: a progresszív és konzervatív tendenciákat, melyekkel kapcsolatban nekünk, keresztyéneknek állást kell foglalnunk...De ebben az új szerepben mégis a régi magatartás-minta mutatkozik meg: az engedelmisség, csatlakozás formájában. Így módon újra a politika, a 'politikai illúziók' szakralizálását segítjük elő. Annak a babonának falán tehát, hogy politikai eszközökkel minden megoldható, így nem fogunk részt venni. Nem járunkulunk hozzá a politikai mámorból való kijózanodáshoz...

...a felsőbbséget (legalábbis az újkori demokráciákban, tehát 'normális esetben') emberek választják meg és hatalmazzák föl; nem isteni, nagyon is emberi intézmény. A közjó érdekében joggal számíthat tehát felelősségteljes együttműködésünkre. Politikai felelősségvállalásunk és elkötelezettségünk mégsem lehet soha fanatikus állásfoglalású egyik vagy másik mozgalom mellett. Istennek és az embereknek vagyunk elkötelezve, az ő örök üdvösségükért és földi javukért, szabadságban és relatív függetlenségben. Nem akarunk és nem is szabad a politikával mindenáron lépést tartanunk, sem utánfutóként, sem forradalmi előfutárokként...Szabadok vagyunk – szabadon akarjuk tartani a teret Isten országa előjövételére, meg akarjuk őrizni minden szakralizálástól. Ebben van konkrét felelősségünk.”

Összeállította: Barnóczki Anita

Ady Endre:

NAGY LOPÁSOK BÜNE

Dante ezt, ha jobban is,
valahogyan így írta volna meg.

Babits Mihálynak

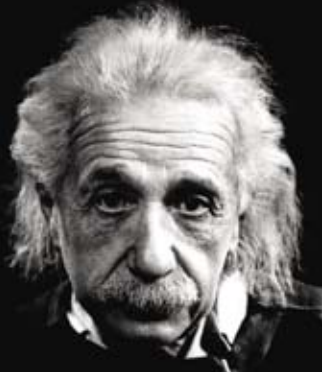
»...Ezek itt honuk fórumát földülták,
Hulla-csarnok ez, ahol se meghalni,
Se föltámadni nem tudnak a hullák.

Vezérük is csupán rosszul szavalni
Tudott a híres magyar becsületről
S hagyta hazáját förtelmeket falni.

Akkoriban a jó magyar szemekből
Riadottan némult ki az igazság,
Hisz lopták a csillagot az egekről.

Honnak atyái honuk veszni hagyták
S itt maradnak, míg felejtik emléküket,
Unokáik, a koldus istenadták.«

Relativitáselmélet és a Biblia

Egyházunk tagjaiként sokfélék vagyunk, sokféle ismerettel rendelkezünk. Egymás szakterületéről legtöbbször mégsem sokat tudunk. Nem mindenki tudja például, hogyan, milyen anyaggal lehet bevakolni egy házat, vagy miről ismerhetők fel bizonyos betegségek, és nem mindenki ért a fizikához. A fizika egyébként is sokunk számára ijesztően csengő szó, pedig érthető és érdekes tanulságokkal szolgálhat, melyek hitünket is erősíthetik. Útjára indítunk hát egy sorozatot, melyben Szabó Attila tanár úr bemutatja saját szakterületének néhány kérdését. Kedves Olvasó! Bátorsággal vegyük kezünkbe ezeket az írásokat, melyekből sok érdekességet tudhatunk meg világunkról és a Biblia igazságairól. A sorozat legelső darabját olvasva most nem a teológia és az igehirdetések nyelvén, hanem egy fizikus szemszögéből gondolkodhatunk el az időről, melyet minden mással együtt Istenünk teremtett.

Talán szokatlan próbálkozásnak tűnik a fizika és a teológia címben szereplő összekapcsolása. Úgy vélem, hogy éppen ez a látszólag hatalmas távolság teszi érdekessé azt az utazást, amelyre most tisztelettel meghívom Önöket.

A speciális relativitáselméletet Albert Einstein dolgozta ki 1905-ben – ezért a fizika éve a 2005. év – és nagyon sokáig talán ő volt az egyetlen ember, aki igazán értette, amit leírt, vagy talán még ő sem. Einstein megkérdőjelezhetetlenül hitt Isten létezésében és abban, hogy a fizika gyönyörű törvényeit is Isten alkotta (azért olyan szépek). Hitt abban, hogy a természeti törvények megismerése csak attól függ, hogy jó kérdéseket fogalmazunk-e meg Isten felé. Leginkább az idővel kapcsolatos fizikai és filozófiai problémák foglalkoztatták. Arra a kérdésre kerestt választ, hogy vajon volt-e Istennek más lehetősége is a világ teremtésekor vagy sem.

A klasszikus fizika törvényeit a XIX. század második felében már jól ismerték a fizikusok és nem lepődtek meg azon az állításon, hogy ha egy vonat a földhöz rögzített vonatkoztatási rendszerben például 50 km/h sebességgel halad és menetirányban kidobunk egy tárgyat a vonathoz képest 30 km/h sebességgel, akkor az a földhöz képest $50+30=80$ km/h óra sebességgel mozog. Einstein szerint ez az állítás csupán kis sebességek esetén igaz. Ha a vonatunk a fénysebességhez közeli értékkel haladna ($c \approx 300.000$ km/s), az egész világ megváltozna és az előbbi összegzési szabály érvényét vesztené. Állítása szerint ugyanis két vagy több sebesség összeadásával sem lehetséges a fénysebesség átlépése, függetlenül attól, hogy ezek nagysága milyen közel esik a fénysebességhez. Ennek az a következménye, hogy a fény sebessége mindenütt és mindenki számára azonos érték. Így egy igen gyorsan mozgó űrhajóról kibocsátott fénysugár sebességét a földön maradt és az űr-

hajón utazó megfigyelő is azonos értékűnek mérné. Ez viszont a sebesség, az út és az idő közti összefüggés alapján azt jelenti, hogy a távolságnak és az időnek kell változnia egy hozzánk képest mozgó rendszerből (pl. űrhajóból) nézve.

Tételezzük fel, hogy egy hozzánk képest nyugvó rúd hosszát itt a földön 1 méternek mérjük. Ha ezt a rudat elhelyezzük egy nagyon gyorsan mozgó űrhajóban, a földről elvégezve a mérést annak hosszát 1 méternél rövidebbnek találjuk. Annál rövidebbnek, minél gyorsabban mozog az űrhajó. Ez a relativisztikus összehúzódnás jelensége.

A relativitás az idő mérését is hasonlóan befolyásolja. Térjünk vissza gondolatban a (v sebességgel) gyorsan mozgó űrhajóhoz. Ha ott az egyik űrhajós egy labdát dob a másiknak – aki azt elkapja – és a két esemény közt eltelt időt az űrhajóban megméri (t_0), ugyanakkor egy a földön maradt megfigyelő is megméri az űrhajóban történt esemény idejét (t^*),

különböző értéket kapnak¹. Annál nagyobb lesz a két idő közti különbség, minél gyorsabban mozog az űrhajó. A földön maradt megfigyelő számára úgy tűnik, mintha az űrhajóban lassabban telne az idő.

A relatív idő szélsőséges példája az ún. ikerparadoxon. Eszerint tegyük fel, hogy valamely ikerpár egyik tagját közvetlenül a születése után elhelyezzük egy közel fénysebességgel mozgó űrhajóban (melynek sebessége pl.: $v=0,9c$). Ha például 35 éven át utazna az űrben, visszaérkezésekor a testvére itt a földön már 80 éves lenne.

Az idő relativitásához kapcsolódik Péter Apostol második levele (3.8), amelyben ezt írja:

„egy nap az Úrnál olyan, mint ezer esztendő, és ezer esztendő mint egy nap”

Talán még szebb példát találunk a relatív idővel kapcsolatban a Zsoltárok Könyvében, a 90. rész 4. versében: „Mert ezer esztendő annyi előtted, mint a tegnapi nap,

amely elmúlt, és mint egy őrzési idő éjjel.”

Az elmondottak alapján nem gondolom, hogy Isten a mi világunkat a saját földi rendszerünkből szemléli. Sokkal inkább úgy érzem, hogy egy másik vonatkoztatási rendszerből tekint ránk. Így számára egy emberi élet nem csupán 70-80 év, hanem lényegesen több és a mérce mellyel minket mér, sem azonos a mi földi mérceünkkel.

Szabó Attila
Sárospataki Református Kollégium
Gimnáziuma és Általános Iskolája

$$t' = \frac{t_0}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}$$

Jesenius központ

Központunk 2004 novemberében alakult természettudósok, valamint protestáns teológusok, lelkészek együttműködésével az Evangélikus Hittudományi Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem közös intézményeként. Célunk, hogy az érdeklődők számára fórumot biztosítsunk a tudományok és a teológia, a hit és az értelem kapcsolatáról történő együttgondolkodásra, és az, hogy alkalmat adjunk arra, hogy gondolataikkal és észrevételeikkel gazdagítsák a dialógust.

A régmúltban szükségszerűen együtt volt a teológia és a tudomány. A jövőben elkerülhetetlen lesz a teológia és a tudomány együttműködése. A jelenben kerekasztal beszélgetésekkel, illetve évente egy konferenciával igyekszünk a két terület közeledését elősegíteni.

További információ: www.jesenius.hu

GYEREKEKRŐL ÉS GYEREKEKNEK

A Bohóc

Ál –(h)arcaimban, talán magam elől is elrejtőzködöm

Egy rosszul működő család hálójából legkevésbé a gyermekek vonhatják ki magukat. Valószínűleg ők vannak a legnehezebb helyzetben, hiszen tehetetlenségük miatt különösen is érintettek. Teljesen ki vannak szolgáltatva a felnőttek világának. Éppen ezért ha a hittan órákon „nehéz” gyermekekkel találkozunk, tudnunk kell, hogy ők elsősorban egy összetett rendszer áldozatai.

A mókamester szerepet játszó gyermek is áldozat, hiszen a kényszeres „viccgártó” viselkedése a család depresszív hangulatára és állandósult borús légkörére adott tudattalan válaszreakció. Ezek a gyerekek nagyon jól érzékelik az otthoni feszültséget, lehangolt-ságot, melyet állandó mozgékony-ságukkal, poénjaikkal igyekeznek feloldani, a családi válságot késleltetni. A lehangolt családtagjaink vagy barátaink felvidítésében természetesen még nincs semmi rossz. A szerep ott kezd megmerevedni, amikor a gyermek saját magát okolja szülei rossz kedvéért, s ha magát teszi felelőssé a borús légkör kialakulásáért. Éppen ezért

„a bohóc jelentősége igen nagy lehet, mert biztosítja a családtagok érzelmi túlélését, és fontos ellenszabályozásról gondoskodik a családi körben.” (Winfried)

A szerepet játszó nem azonos a természetükből fakadóan humoros emberekkel. A bohóc abban különbözik a jókedvvel megáldott gyermektől, hogy az ő viccei nem belülről, természetéből fakadnak, hanem azokat egy külső kényszer (rossz hangulat, feszültség) motiválja, ami miatt előbb-utóbb fárasztónak, idétlennek hatnak. A bohóc tréfái tehát kétségbeesett kísérletek a család megmentésére, az otthoni légkör derűsebbé tételére. Szélsőséges esetben a gyermek a szerepből kifolyólag hiperaktívvá válik, amelyet gyakran

gyógyszeresen kezelnek. Ezen az úton azonban a gyermek megtanulja, hogy a tabletták szedésével magát jobban érezheti, és ezáltal drogvészélyeztetetté is válhat.

A teljesítményközpontú iskolarendszer nehezen tűri a túlságosan mozgékony gyermekeket. A tanárok (beleértve hittanárokat is) jobban kedvelik a bamba, de nyugodt gyerekeket, mint az izgágabb típusokat. Ha nincs elég türelmünk zaklatott viselkedésük mögé nézni, hamarosan ők válnak majd az első számú közzellenségeinkké, amely tovább merevítheti a kínzó álarcot, s a későbbiekben éretlenséghez és

érzelmi zavarokhoz vezet. A feljűk vezető út megtalálásához nem is elegendő az iskola keretein belül történő hitoktatás. Szükség van az iskolán kívüli programokra, személyes lelkigondozói alkalmakra.

Nemrégiben került a kezembe J. Patton: *The Crying Clown* (A síró bohóc) című festménye. A kép egy felismerhe-

tetlenségig kifestett férfit ábrázol, mely ugyanakkor mégsem tudja eltakarni a bohóc lehulló könnyeit. Hasonlóan a mi bohócaink álarcai mögött szorongó, fáradt, sebezhető, szomorú arccsókákat látnánk, akik az általuk elfogadott személyt talán még beengedik a színpalota mögé. Éppen ezért, ha gyermeki szerepekről és azok gyógyításáról esik szó, elengedhetetlenül fontos feladata van a hitoktató érettségé-

nek, krisztusi lelkületének, jézusi látásának és elfogadásának éppúgy, mint a családigondozásnak.

Befejezésül hadd zárjam a cikket Farkas Jánosné Zsóka néni: *Fehérke* című meséjének a részletével, melyben Bátor, az egyik bárány így tanítja kis barátját, Fehérkét: „Izgágának nagyon nehéz természete van. Sokat küzd ellene – kicsit gondolkozott –, könnyű azt szeretni, akinek olyan jó természete van, mint a mamádnak, Csendesnek. De Izgága jobban rá van szorulva a szeretetünkre és a segítségünkre, hogy megszabaduljon rossz természetétől.”

Anda Vinnay Judit
lelkipásztor, Noszvaj

(Felhasznált irodalom: Winfried Huber: *Fordulópont a szenvedélybeteg kezelésében* Debrecen, 1993. 140 o.; Nagyné Drizner Zsuzsanna: *Szakedvezés* 1999. 18.o.; Farkas Jánosné Zsóka néni: *Fehérke* Budapest, 1996. Evangélimi Kiadó 19.o.)

12 végzetes tanács a szülőknek

Bremában, a fiatalkorúak ügyeivel foglalkozó törvényszéken jelent meg az alábbi szövegű plakát

1. Adj meg gyermekednek mindent, amit csak akar! Így arra a meggyőződésre jut majd, hogy övé az egész világ!
2. Ha gyermeked trágár, ízléstelen kifejezéssel él, csak neved rajta, hogy annál érdekesebbnek tartsa magát!
3. Semmiféle vallásos nevelésben ne részesítsd! 18 éves korában majd választhat, miben higgyen!
4. Soha ne mondd gyermekednek: nem jó, nem helyes! Ezáltal még büntudata támadna.
5. Minden hibáját, hazugságát igyekezz helyette elrendezni! Így biztos lesz abban, hogy saját vétségeiért is mások a felelősek.
6. Olvasson amit akar! Evőeszközét viszont gondosan fertőtlenítsd!
7. Házassági perpatvaraitoknak legyen csak tanúja! Ha majd elváltok, legalább nem csodálkozik.
8. Bármit megkívánna, adj neki rá pénzt, nehogy valaha is rádöbbenjen, hogy a pénzért meg kell dolgozni!
9. Gondoskodj arról, hogy minden lehetséges ételt, italt, kényelmet és élvezetet megkapjon, különben a reklám és a TV láttán esetleg depresszióba esik!
10. Adj neki mindig igazat, hiszen a tanárok, az idősebbek és mindenki más is csak bosszantják és rosszat akarnak neki!
11. Ha végül is haszontalan csibész és csavargó lesz belőle, mondd el mindenkinek, hogy nem tehetsz róla, hiszen mindent megadtál neki és mindent megtettél érte!
12. Készülj fel időben a rögös, tövises életre! Ha a fentieket megtartod, mindenképpen részed lesz benne. (Rendelkezésünkre bocsátotta Dr. Mezei István a Nyilas Misi Házban szervezett rendezvénysorozatról írott Hírlevélben.)

Csillagpor

A Nap lenyugvó sugarán, kicsi szellő paripán, szállj most velem titkok nyomán. Repülj velem abba a korba, mikor a jó öreg meséskönyvek a padláson porosodtak, a hősök feledésbe merültek, mert Vízió úr elrabolta a gyerekek szívét.

Ebben a korban, a város rejtekén élt egy kisfiú, Csöpke. Egyszer este, amikor nagyon elálmosodott már, édesanyja leült ágyára, és valamit tartott a kezében. Egy porosodó ódon könyv volt. Amint Csöpke megérintette és felnyitotta fedelét, a könyv megrázta magát, egy hatalmas tűszentés hallatszott, és a könyvből kiröppent egy gyönyörűségecs tündér. Csak úgy ömlött belőle a szó. Panaszkodott. „Jaj, nagy baj történt Meseországban. Minden a fejetetején áll! A királyfiak összeveszttek, mindenki a másikat okolja, hogy a gyerekek elfelejtettek bennünket. A koboldok egymásnak dobálják a betűket, a szavak összekeveredtek, és a szereplőknek nincs történetük. A királyleány folyton csak sír, Csizmás Kandúr lerúgta bocsorát, Csipkerózsika elkergette a királyfit, a gonosz sárkány meg minden megváltozik, és tűz helyett virágszirmokat szór. És a legszörnyűbb az egészben, hogy én meg elfelejtettem a varázsigéket, amivel segíteni tudnék. Nem tudom, mitévő legyek!” – zokogott keservesen a tündér.

„Ne sírj!” – vigasztalta Csöpke, és összecsapta a könyvet. „Majd csak kitalálunk valamit!” De még ki sem mondta mindezt, a könyvből kiszálló por megint elkezdte ingerelni a szépségecs tündér orrát. „Ha-ha-hapci!” – tüszentette el magát, de annyira, hogy pálcája varázsporát Csöpkére fújta. Mindketten megijedtek. Mi fog most történni? Békává változik, vagy nyomban itt terem a gonosz, csúf boszorkány? De semmi sem történt. Egyszerre Csöpke arra lett figyelmes, hogy az ágyánál

szuszogó Petya kutya beszélget a kalickájában gubbasztó Kanári Sárival. Ujjongva kiáltott fel: „Érttem az állatok nyelvét!” „Ha így van, nemcsak az állatok nyelvét, de a fák beszédét, szél zúgását is hallhatod!” – lelkesedett a tündér. Csöpke észvesztve rohant és szélesre tárta az ablakot. Nagy zúgástól volt hangos a kert. A fák, füvek, csillagok, az egész világ arról beszélt, mi zajlik Meseországban. Mindenki tudta már, csak épp az emberek nem. Búnak éreztették fejüket a föld apró lakói, miközben Meseországban egyre nagyobb volt a felfordulás.

„Van egy ötletem!” – csillant fel Csöpke szeme. „Be kell szórni csillagporral az egész világot.” Elkerekedett a tündér szeme: „Varázsige nélkül hogyan?” „Ó, egy percet se aggódj!” – felelte Csöpke, azzal Kanári Sári fülébe súgott valamit. Ő nyomban elmondta Szélanýónak, ő továbbadta Felhő Benónek, aki egyenesen Lunához, a teliholdhoz fordult.

Mindenki készen állt. Csöpke fogta Kanári Sári egyik pihe-puha tollát, megcsiklandozta a tündér orrát, aki erre nagyot tüszentett. Szélanýó csak erre várt.: felkapta a szálló csillagport, átadta Felhő Benónek, aki az ég kéjén Lunához úszott. Holdsugarával besütött minden ház ablakán, s minden gyerek kapott a varázsporból. Mindannyian értették már a természet hangjait, és megtudta minden gyerek, milyen baj ütötte fel a fejét.

A padlások ezen az estén nagyon megteltek. Előkerültek a könyvek, s a gyerekek elkezdtek szépen sorban olvasni őket. S amint olvassák, betűről betűre, úgy rendeződnek újra össze a szavak, s Meseország lakói visszakapják életüket. Te is segíthetsz, ha esténként eztán mesével hajtod álomra fejed!

Szalay Ibolya, lelkipásztor, Telkibánya

IDÉN IS LESZ NYÁRI TÁBOR SÁROSPATAKON

**A Tiszáninneri Református Egyházkerület
Ifjúsági Konferenciája
Szőnyi Tamás böcsi és Kolumbán Gábor Kazincbarcika-felsői
lelkipásztorok vezetésével
idén a következő időpontokban
kerül megrendezésre Sárospatakon:**

**I. hét: 8 éves kortól konfirmációig:
2005. július 4-9.**

**II. hét: konfirmáció utáni kortól 18 éves korig:
2005. július 11-16.**

**Részvételi díj: 10. 000.- Ft. Jelentkezni írásban lehet 5. 000 Ft előleg
befizetésével május 31-ig az alábbi címen:**

**Kolumbán Gábor
3700 Kazincbarcika
Budai Nagy Antal u. 41.
Tel./fax: 48/ 314-441**

Száz éve született Darányi Lajos püspök

Egy fejkendős néni 1917 szeptemberében kézen fogva vezetett egy tizenkét éves parasztfiúcskát a Sárospataki Református Gimnázium épületébe. Az akkori igazgató roszszallóan jegyezte meg:

- Mi az, már minden paraszt tanulni akar?
- Ne tessék félni, igazgató úr, ez a fiú valóban tanulni fog – felelte a néni.

A fiúcska Darányi Lajos, a néni pedig, édesanyja a római katolikus vallású Konyesznai Júlia volt.

Édesapám sokszor mondta: „Akkor hazudtam a legnagyobbat, amikor a csengőbúcsún ezt énekeltem:

„Sok víz lefoly még addig a Bodrogon
Mikor engem újra láttok Patakon.”

A hallei és bonni év kivételével (1929-1930) állandóan Patakon tartózkodott. Senior, vallás-oktató, majd 1933-tól a sárospataki gyülekezet lelkipásztora volt harminc esztendőn át, 1964-ig. A II. világháborút Patakon vésszelte át. Egy átutazóban lévő táborigazgató lelkész sírva fakadt, amikor Édesapám ezt mondta: „Én nem hagyom el a gyülekezetet. A lelképásztornak a gyülekezet mellett a helye”.

1948. szeptember 23-án iktatta be Dr. Enyedy Andor püspök Darányi Lajost a Főiskola ügyvezető lelkész gondnoki tisztebe. Dr. Urbán Barna Közigazgató a következőket mondta:

„Darányi Lajos több mint egy évtizeden át volt főiskolánk kiváló növendéke. Most sárospataki lelképásztor és teológiai előadó, a főiskola egész népének lelki gondozója, hűséggel végzett szolgálata révén már régóta beépült főiskolánk lelki történetébe.”

Sokszor volt érettségi elnök. Soha nem felejtette el, honnan jött. Az Ung megyei érettségiző jelölteket külön figyelemmel kísérte. Sokszor emlegette: „Szeretném látni azt az ungi fiút, aki megbukik az érettségén, amíg én leszek az elnök!”

1952-ben államosították a gimnáziumot. Sokszor kapott szemrehányást, amiért „megalkuvó módon átengedte” a gimnáziumot. Ez volt az első szúrás, ami érte.

Gyakran emlegette azokban a nehéz időkben: „Én akkor voltam paraszt, amikor az hátrány volt, a gyermekeim pedig akkor papgyerekek, amikor az szintén hátrány.”

1951-ben megszűnt a Tiszánineni egyházkerület, illetve a Tiszántúli bekebelezte azt, és Tiszavidéki egyházkerület néven egyesült a két kerület, természetesen a debreceni püspök irányítása alatt. 1957-ben (1956-nak köszönhetően!) újra önállósulhatott a Tiszánineni Egy-

házkerület, és Darányi Lajos püspök személye volt a garancia arra, hogy önállósága nem jelentett szakítást az akkori egyház-kormányzattal. De nehéz idők voltak azok. Egyes lelképásztorokat el kellett bocsátani és erre Darányi Lajos püspököt használta fel az Állam-Egyházügyi Hivatal (ÁEH). Ha ellenállt, szemrehányások özönét kapta az ÁEH-től, ha engedelmességet, az elbocsátott lelkészek haragját, sértődöttségét vonta magára. Idegileg, lelkiileg őrüldeve 1960-ban infarktust, majd utána két agyvérzést kapott. 1971. november 28-án halt meg.

Darányi Lajos és felesége

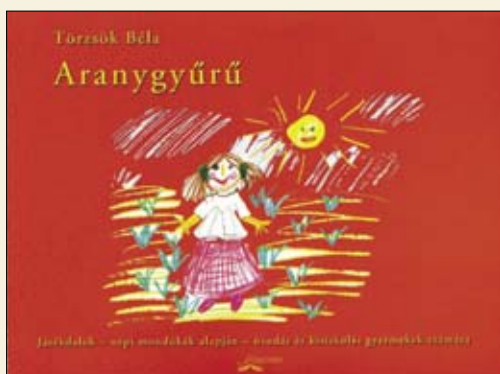
Éveken keresztül volt a Reformátusok Lapja igemagyarázatának írója. Évekkel előre dolgozott. Így történt, hogy halála után még egy évig „magyarázta” a napi igét.

Benkó Károlyné Darányi Ilona

Könyvajánló

Törzsök Béla: Aranygyűrű – Játékdalok (népi mondókák alapján) óvodás és kisiskolás gyermekek számára

(Budapest: Flaccus Kiadó, 2004, 1490 forint)

Az Aranygyűrű zeneszerző-lektora, Szőnyi Erzsébet Erkel-díjas kiváló művész szerint: „Törzsök Béla munkája a maga nemében hiánypótló, színvonalát tekintve pedig mesze megüti a kívánt mértéket. Fantáziadús szövegi és dallami anyaga hasz-

nosan gyarapítja a szakirodalmat, elősegíti az éneklőkedv megerősítését, nyelvi vonatkozásban pedig gazdagítja a kicsik szókincsét. Szöveg és dallam mellett külön jelentőséggel bír a közölt énekek eljátszhatósága, amivel a gyerekek mozgáskultúráját teszi hathatósabbá, egyúttal elülteti a drámapedagógia később virágba szökő magvait.”

A könyv 152 gyermekjátékdala valójában válaszlépés – Kodály nyomán – a Mária Terézia uralkodása óta évszázadokon át tartó, az iskolai tanítás keretében folyó, tehát a legzsengőbb életkorban ható elnémetesítő törekvésekre. Hagyományörzésbe simuló önvédelem...

S hogy ez még ma is mennyire időszerű, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a történelmi Magyarország területén a 19. és 20. században folytatott népzene gyűjtésekben föltáruló, a felnőttek ősiségben csorbítatlan, hatalmas dallamkincse mellett a verbalitás- és játékcselekményben megőrzött tündérvilág mezején gyermekjátékdalaink melodikájukban indogermán jellegűvé váltak. Ezen belül is elsősorban a dúr pentachord, hexachordban. Miközben az ősi (infra) pentaton melodika fokozatosan háttérbe szorult, elsüllyedt.

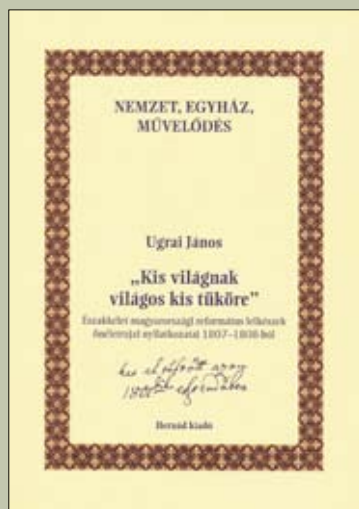
Jeney András: Útra ha kelek

(Szerencs, Hegyaljai Alkotók Társulása, 2004)

„Matematika és poézis... A végtelenben bizonyára találkozunk. Jeney András pályafutását ismerve és a verseit olvasva mondom: Benne ez a végtelen itt és most megtetsült. Az alkotó szellem más-más dimenzióiként és felfogható természettudomány és költészet szükségszerűen összetartozik. Egymást nem nélkülözhetik, mert – az ember nem gép, de nem is pusztá ég és föld között lebegő anyagtalán tiszta forma. Az ember – titok. Ezt a titkot fejtegeti egyrészt a matematika, másrészt a költészet... S a végtelenben találkozunk... A végtelent pedig nevezhetjük örökkévalóságnak...” (részlet a mű előszavából)

Ugrai János: „Kis világnak világos kis tüköre” (Debrecen, Hernád Kiadó, 2004)

„A Tiszáninneni Református Egyházkerületben 1807-ben a szuperintendens, Óri Fülel Gábor a vezetése alá tartozó lelkészekről önéletrajzi nyilatkozat elkészítését rendelte el. A beérkezett iratokból – különböző formában – közel kétszázat leltünk fel, kötetünkben ezeket közöljük. Az ekkoriban párját ritkító rendelkezés eredményeként lehetőségünk nyílik a 19. század elején Abaújban, Alsó-Zemplénben, Felső-Borsodban, Gömörben, Tornában szolgálatot teljesítő prédikátorok életének legfontosabb állomásait feltérképezni. [...] A források segítségével egyrészt az olvasó egységes képet kaphat egy hivatás viszonylag nagy számú, földrajzilag koncentráltan elhelyezkedő, kétszáz évvel ezelőtti képviselője pályájának legfontosabb elemeiről. Másrészt a bőbeszédű források aránylag nagy számának köszönhetően betekintést nyerhetünk az egy-egy iskolában vagy szolgálati helyen uralkodó közállapotokba, és magyarázatot kaphatunk például az iskolázás történetének számos kérdésére vagy egy-egy egyházközség elhagyásának okaira. Elsősorban a források utóbbi csoportja lehetőséget nyújt továbbá a református lelkészek anyagi és műveltségi állapotának meghatározására is.” (részlet a bevezetőből)

A Tiszáninneri Református Egyházkerület oktatási intézményei a keresztyén értékrend szerinti, megbízható, és magas színvonalú nevelést és oktatást nyújtanak.

Lévay József Református
Gimnázium
és Diákoththon
3530, Miskolc
Kálvin J. u. 2.
Tel.: 46-412-961

Sárospataki Református
Teológiai Akadémia
3950, Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-312-947

Sárospataki Református
Kollégium Általános
Iskolája
3950 Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-311-039

Csomasz Tóth Kálmán
Református Alapfokú
Művészetoktatási Iskola
3643 Dédestapolcsány
Hunyadi u. 11.
Tel.: 48-501-212

Tiszáninneri
Református
Egyházkerület Miskolc-
Diósgyőri Óvodája
3535 Miskolc
Erdész út 1.
Tel: 46-379-326

Sárospataki Református
Kollégium Gimnáziuma
3950 Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-311-039

Miskolc-Diósgyőri Óvoda
Görgey úti tagóvodája
3526 Miskolc
Görgey út 20.
Tel: 46-382-356

Sárospataki Református Lapok

Felelős kiadó: A Tiszáninneri Református Egyházkerület Elnöksége
Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Dienes Dénes

Szerkesztőbizottság: Barnóczki Anita, Bilkay Ruth, Füsti-Molnár Szilveszter,
Rácsok András, Rácsok Gabriella, Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Egyházmegyei sajtóreferensek: Gombos Péter, dr. Kádár Zsolt, dr. Sándor Endre, Gazda István

Teljes nyomdai előkészítés: Füsti-Molnár Szilveszter, Rácsok András

A szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1., srlszerk@freemail.hu

Nyomda: Szász & Társai Nyomda, 3526 Miskolc Szentpéteri kapu 5.

Példányonkénti önköltségi ár: 400 Ft; **Eladási ár: 200 Ft**